

Skolan i siffror

Fakta om svensk skola

Materialet och dess användning

Detta bildspel syftat till att förklara och även nyansera bilden av svensk grundskola med stöd av fakta och offentlig statistik. Materialet beskriver den svenska grundskolan och det svenska utbildningssystemet på aggregerad nivå medan de lokala förhållandena kan variera kraftigt. För att bredda förståelsen är det därför bra om bilderna kompletteras med den egna kommunens resultat där så är möjligt.

Dessa bilder har försetts med en kommunvapensköld

Sveriges Kommuner och Regioner

Samma fakta – olika fokus

Båda bilderna är sanna men fokus ligger ofta på det negativa

Bilden blir därmed onyanserad

”Allt fler unga har otillräckliga läsfärdigheter”

”Svenska elever läser bättre än genomsnittet för OECD”

Sveriges Kommuner och Regioner

Skolans uppdrag

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS UPPDRAG

Skolans breda uppdrag

Skolan ska främja lärande och utveckling genom att ge elever kunskaper och värden, samt fostra dem till ansvarstagande och kreativa medborgare i ett demokratiskt samhälle. Den ska väcka lusten att lära, förankra demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter samt erbjuda en trygg lärmiljö och kompensera för olika förutsättningar att lyckas.

Källa: Lgr22, Grundläggande värden

Skolans uppdrag förr och nu

FOLKSKOLAN

1842-1961

Grovt förenklat: Ge grundläggande kunskaper i bland annat läsning, skrivning, räkning, historia och kristendomskunskap.

DAGENS GRUNDSKOLA

2022 –

Förmedla beständiga kunskaper i läsa, skriva och räkna som alla i samhället behöver. Balansera och integrera olika kunskapsformer. Kompensera för olika förutsättningar. Personlig utveckling. Demokratiskt uppdrag. Förståelse och medmänsklighet. Anpassning till ett föränderligt samhälle. Saklighet och allsidighet. Kreativitet. Likvärdig utbildning. m.m.

Källa: SCB, Innan grundskolan fanns samt Lrg22.

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS UPPDRAG

Svensk skola – utbildning för alla

Deltagande elever 7-15 år

Inskrivna 3-åringar

95%

Förskola

Inskrivna 6-åringar

98%

Förskoleklass

100%

Grundskola

Påbörjar studier

98%

Gymnasieskola

Källa: Skolverket

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS UPPDRAG

Samhällsutveckling och utbildnings-revolution

Idag läser nästan alla unga något gymnasieprogram och åtta av tio elever som börjar gymnasieskolan tar examen inom tre år. Men så har det inte alltid varit. År 1950 tog endast en av tjugo elever examen.

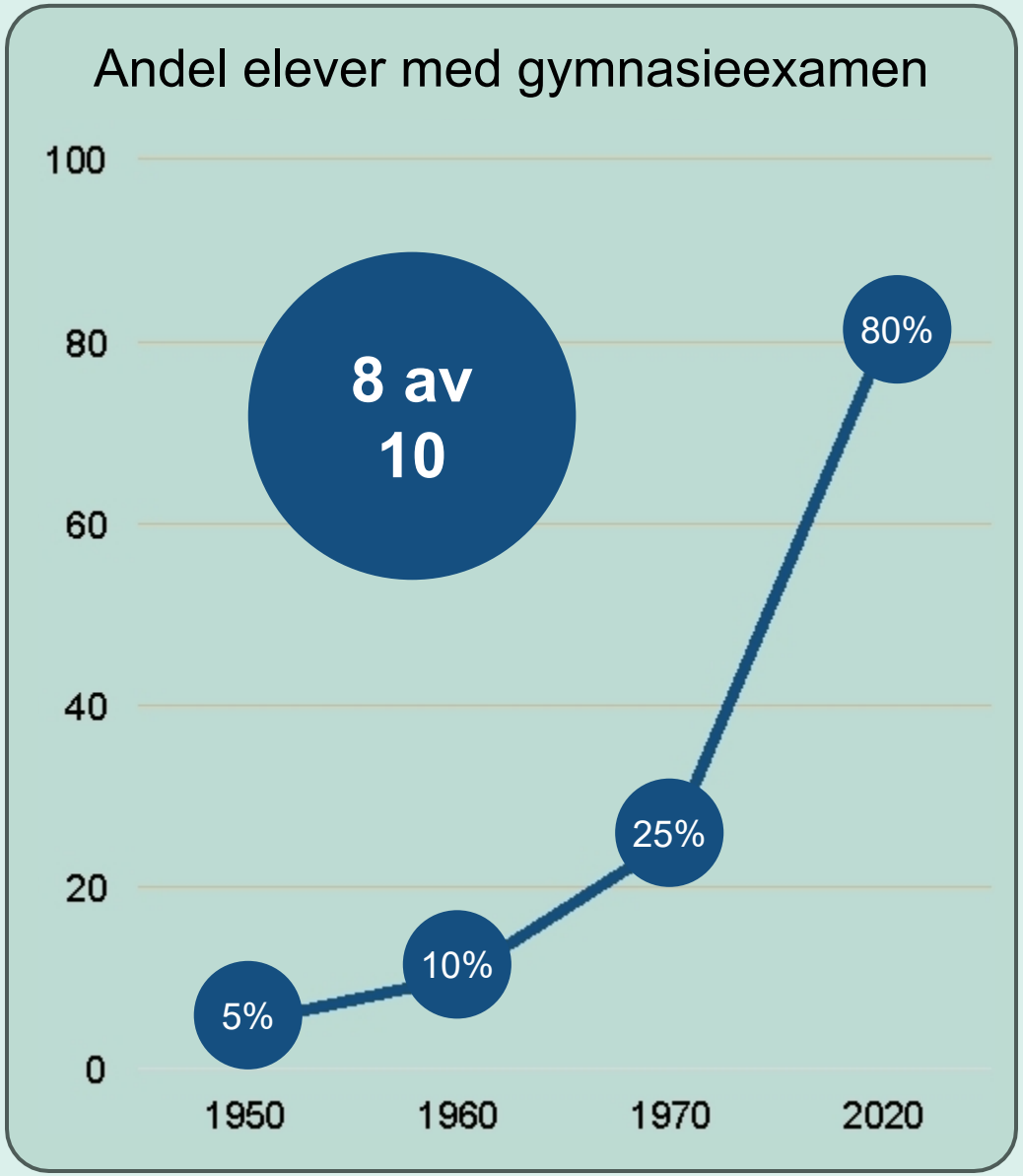

Källa: Börjesson (2011)

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS UPPDRAG

Skollagen blir allt mer omfattande

I takt med att skolans uppdrag utökats har lagstiftningen på skolområdet blivit allt mer långtgående och detaljerad.

Från den första skollagens 77 paragrafer har antalet lagrum ökat till hela 1123 stycken (år 2025). Det motsvarar 1358 procent.

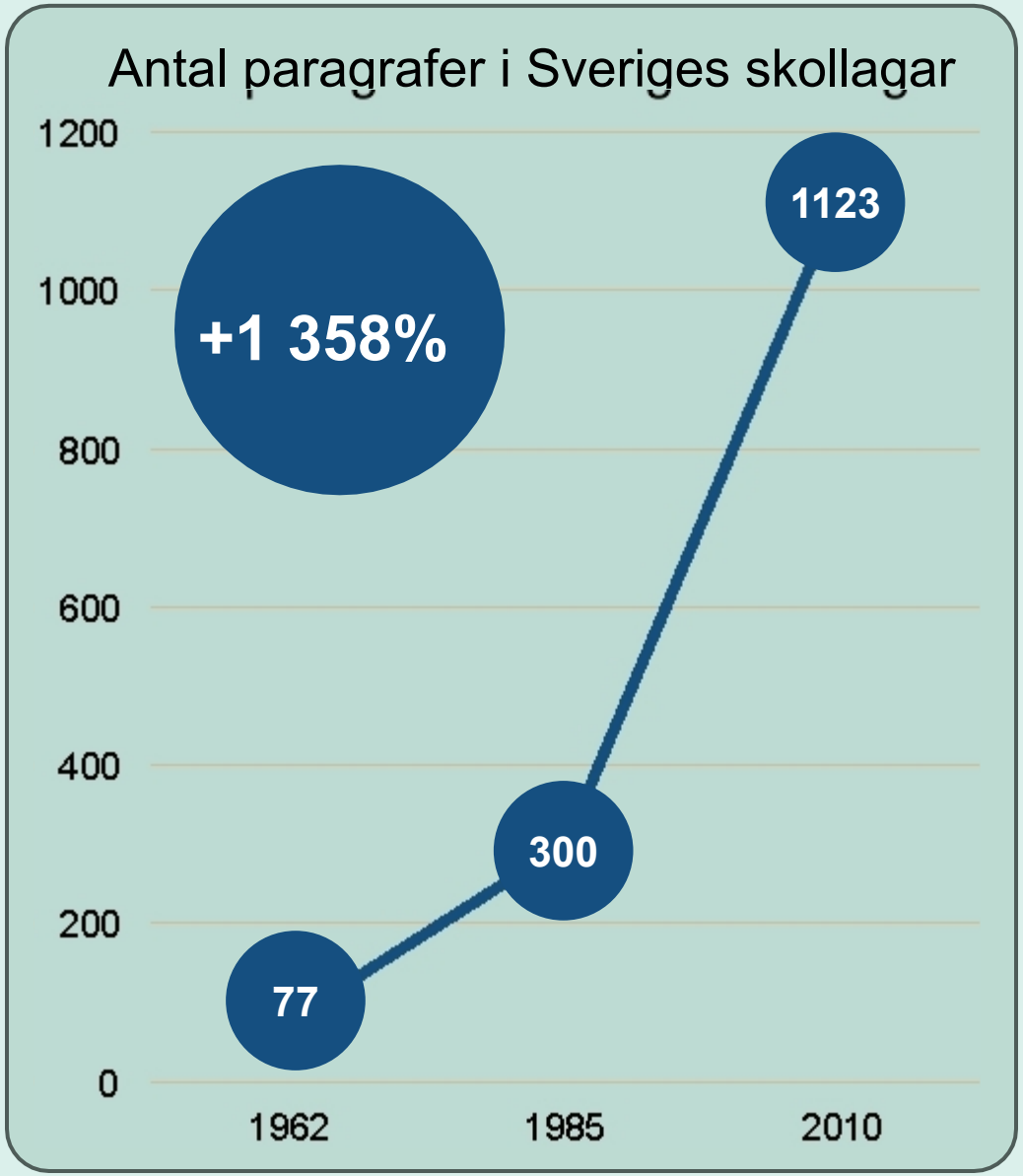

Källa: Skollag 1962, 1985 respektive 2010.

Sveriges Kommuner och Regioner

Skolans ekonomi

Sverige satsar mest på utbildning

- Sverige är det land i Europa som satsar mest på utbildning mätt i procent av BNP.
- År 2022 uppgick Sveriges andel till 7,1%. På andra plats kom Island med 6,7%.

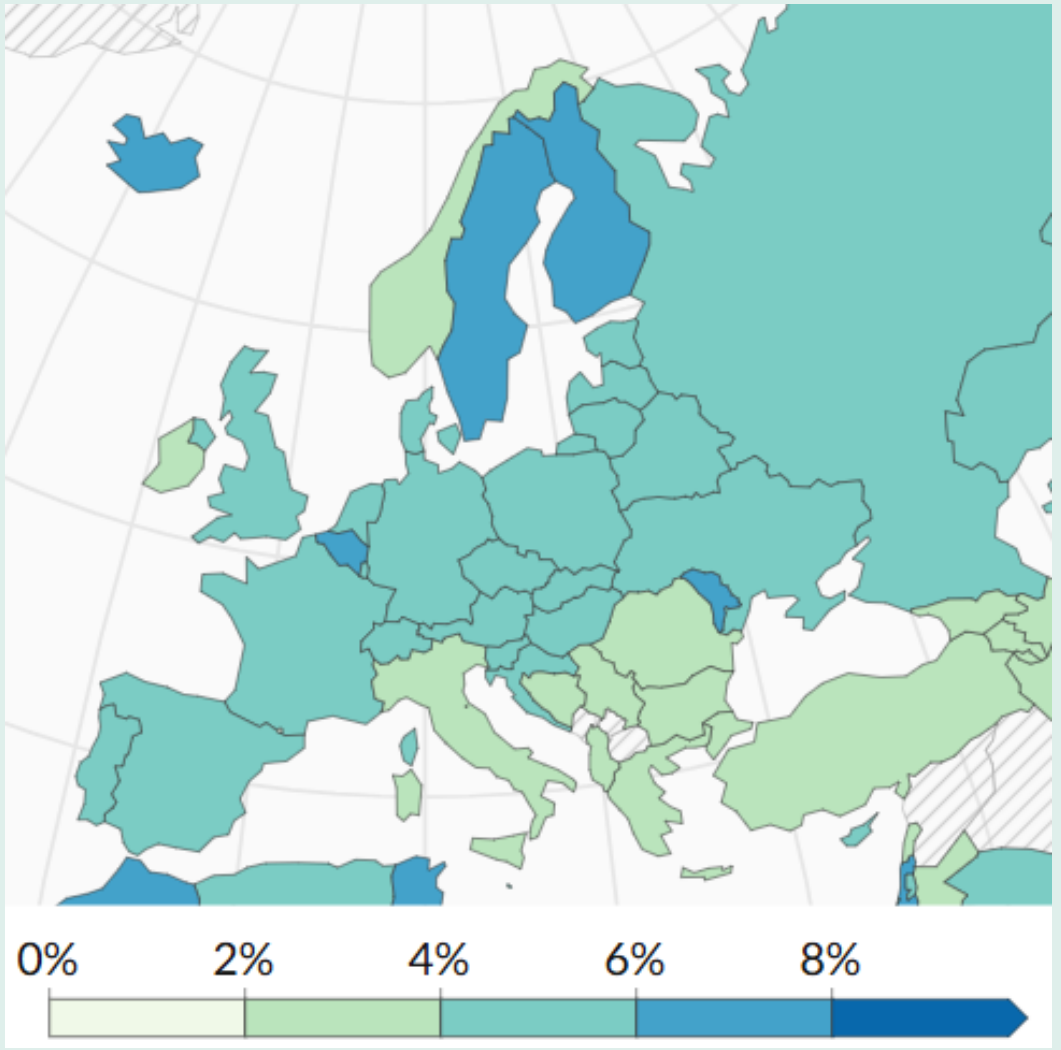

Källa: UNESCO 2025

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS EKONOMI

Mer resurser till skolan

År 2024 kostade en elev i kommunal grundskola 146 000 kronor – en ökning med 168% jämfört med år 2000. Under samma period uppgick det index som speglar kommunernas prisutveckling (PKV) till 75 %. Utvecklingen visar att skolan har varit högt prioriterad.

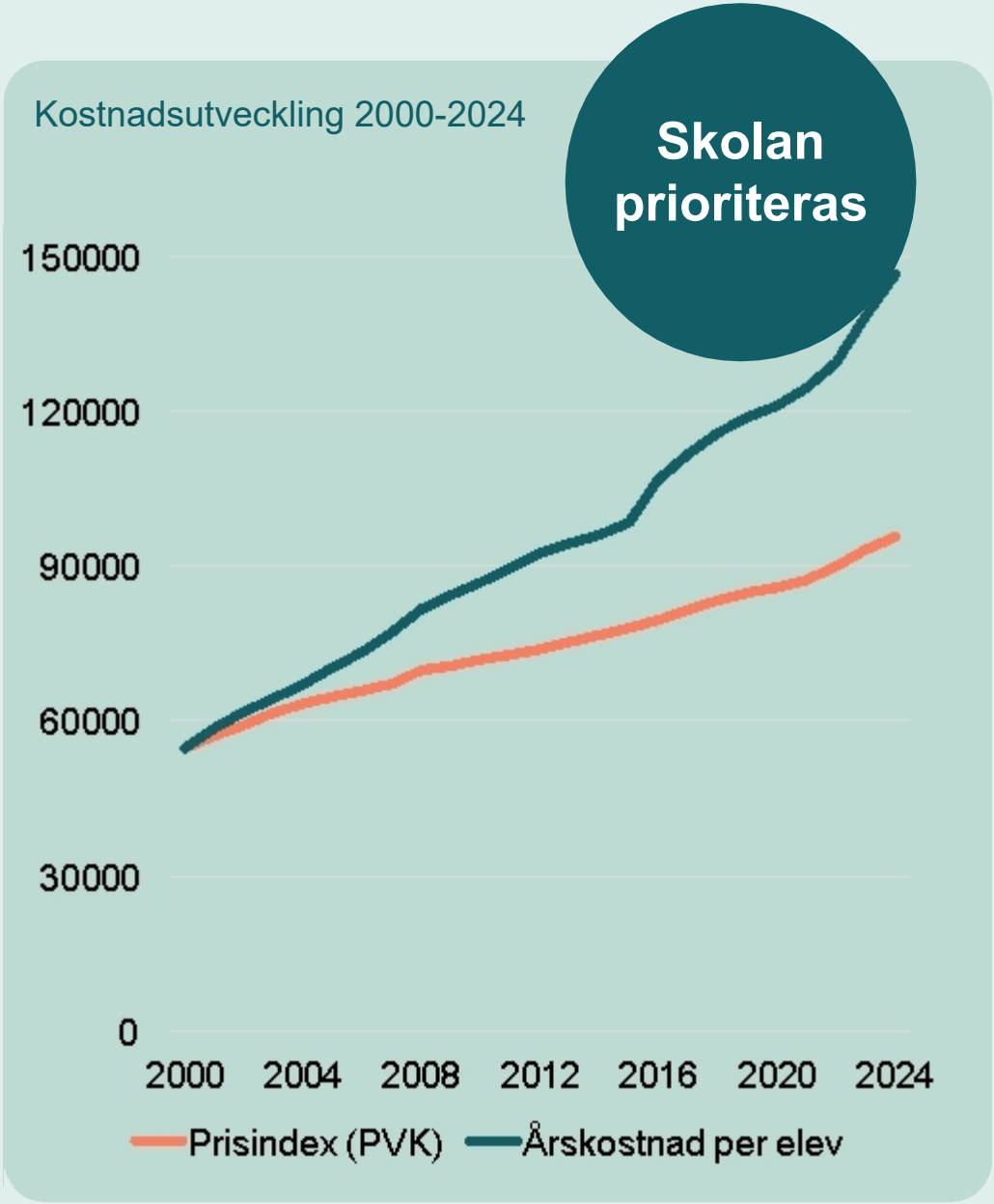

Källa: Kolada och SKR

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS EKONOMI

Störst tillskott till elevnära verksamhet

- Av grundskolans stora resurstillskott under 2000-talet har de procentuellt största ökningarna skett inom elevhälsan och undervisningen. Alltså de elevnära verksamheterna.
- Elevhälsan har idag 408% mer resurser än år 2000 vilket delvis kan förklaras av det utvidgade uppdraget och tydligare krav på bemanning.

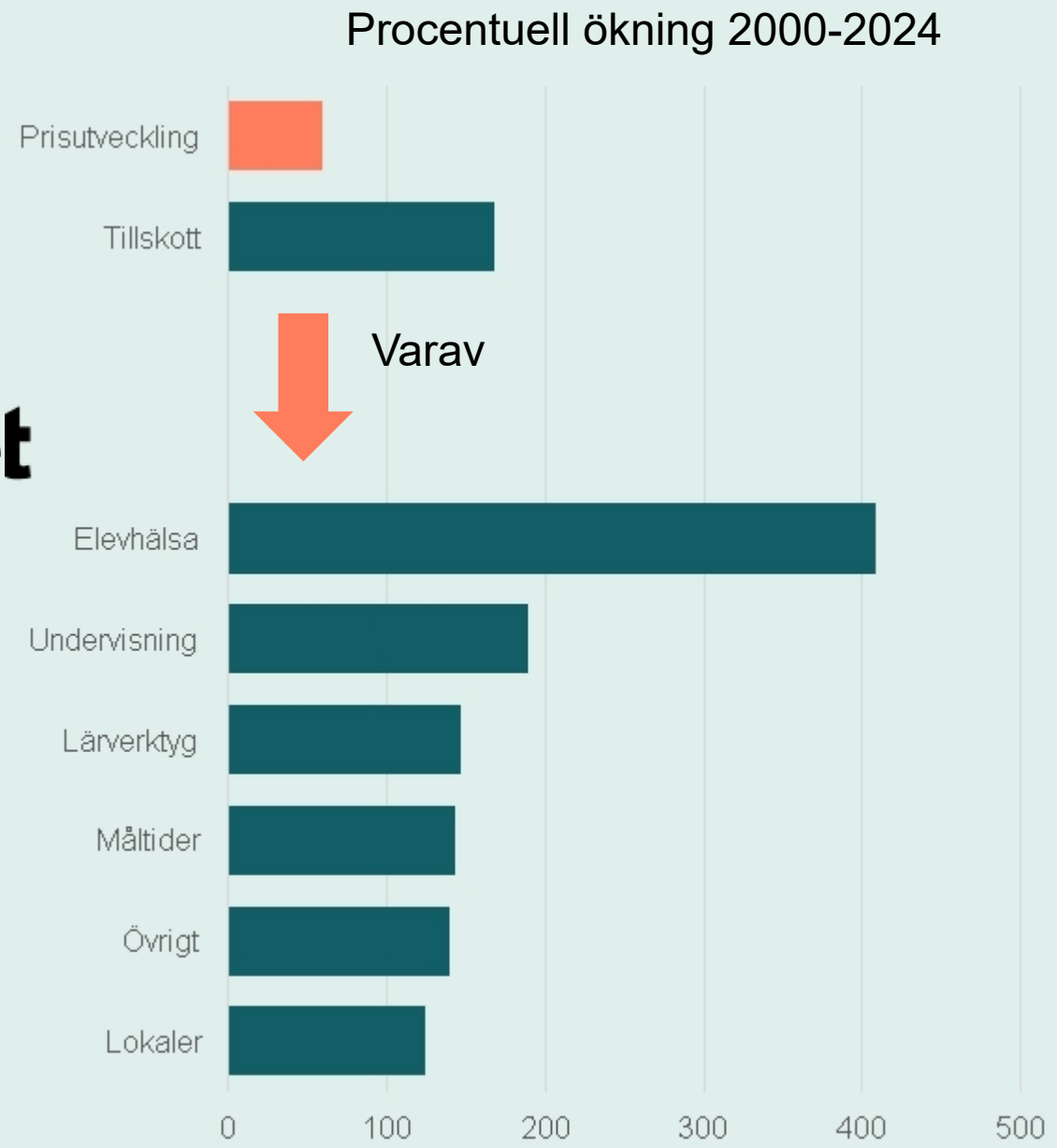

Källa: Kolada och SKR

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS EKONOMI

Resurstillskott undervisning

Kostnader relaterat till undervisningen står för mer än hälften (55%) av grundskolans kostnad per elev.

Hit räknas främst lärare, rektorer och annan pedagogisk personals löner, men även särskilda stödinsatser, prov och arbetslivsorientering, kostnader handledning av lärarkandidater samt viss kompetensutveckling.

Källa: Kolada och SKR

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS EKONOMI

Resurstillskott måltider

Ungefär 6% av årskostnaden per elev går till skolmåltider.

Kostnaden avser i huvudsak skolmåltider inklusive personal, livsmedel, transporter, material, cafeteria, administrativa kostnader som måltids- och kostkonsulent, köp av tillagning/servering från entreprenör samt intäkter från matleveranser.

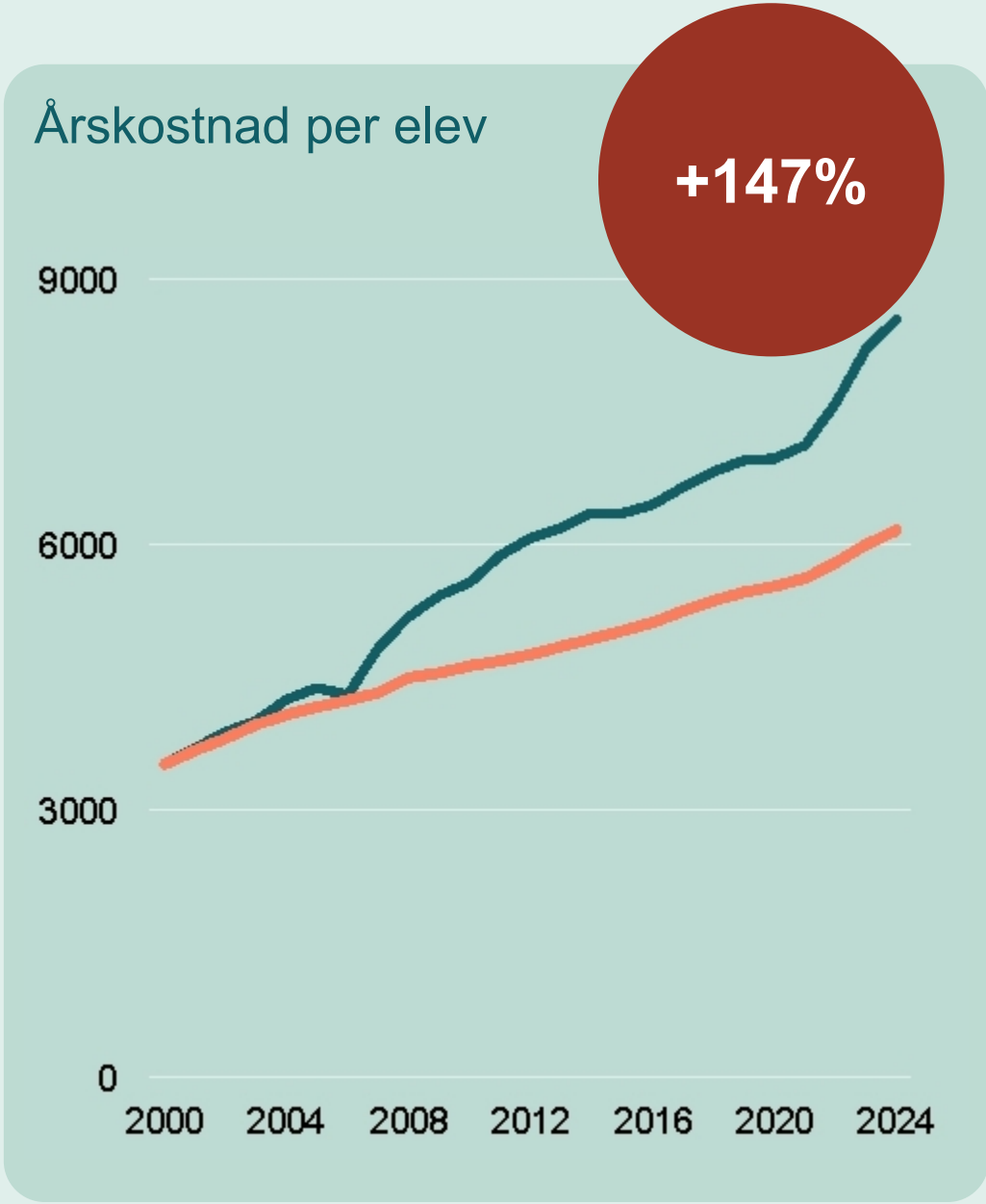

Källa: Kolada och SKR

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS EKONOMI

Resurstillskott lokaler

Drygt 15% av årskostnaden per elev går till skollokaler. Detta är den delpost som ökat procentuellt minst under 2000-talet. Här finns grundskolans kostnader för lokaler och inventarier, inklusive externa och interna hyror samt värme, underhåll, städning, kapitalkostnader och vaktmästare för fastighetsskötsel.

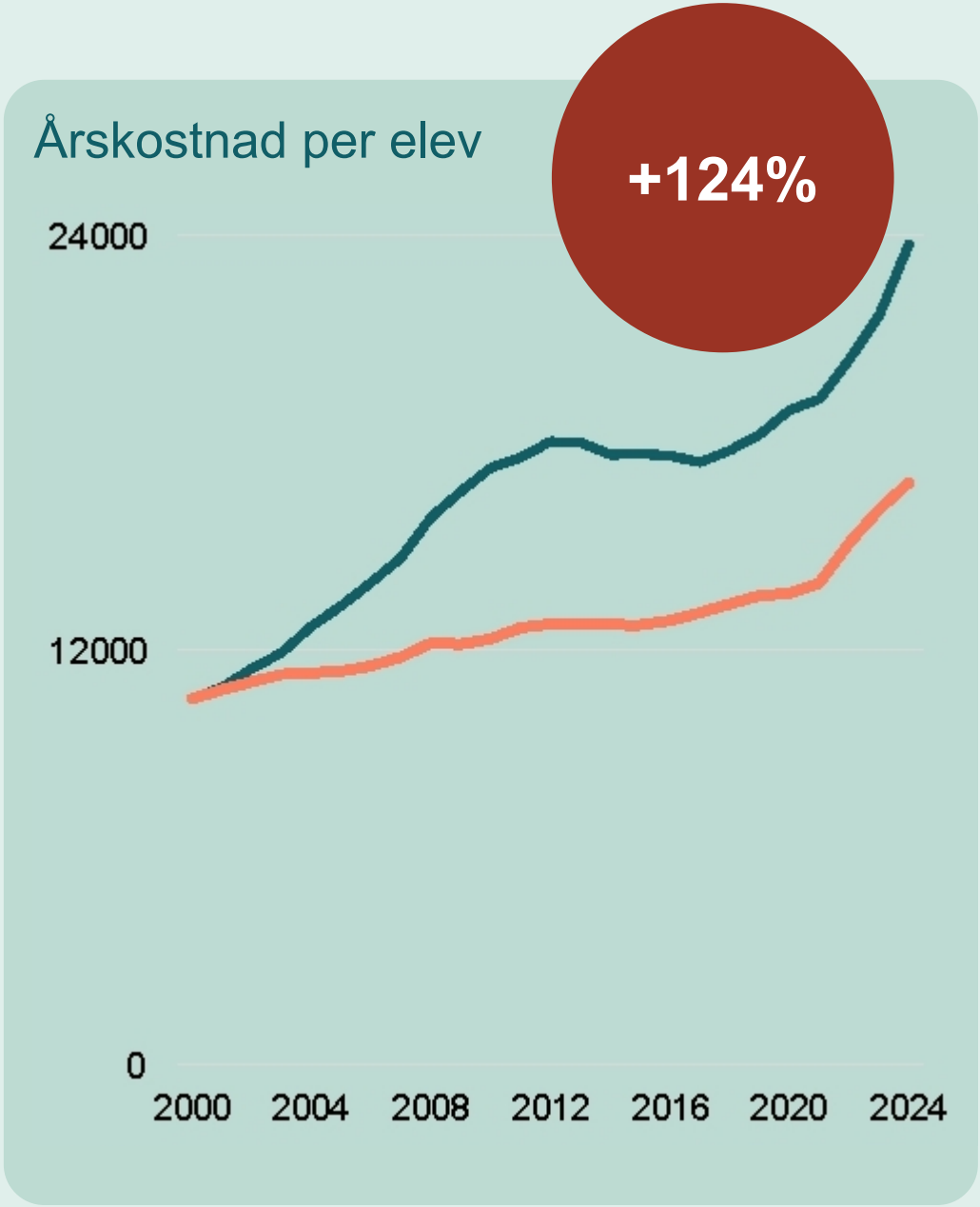

Källa: Kolada och SKR

Sveriges Kommuner och Regioner

Skolans demografi

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS DEMOGRAFI

Se din kommuns prognos

Stora demografiska förändringar väntar

Kommuner där antalet barn minskar till år 2034 (jämfört med barnantalet 2024)

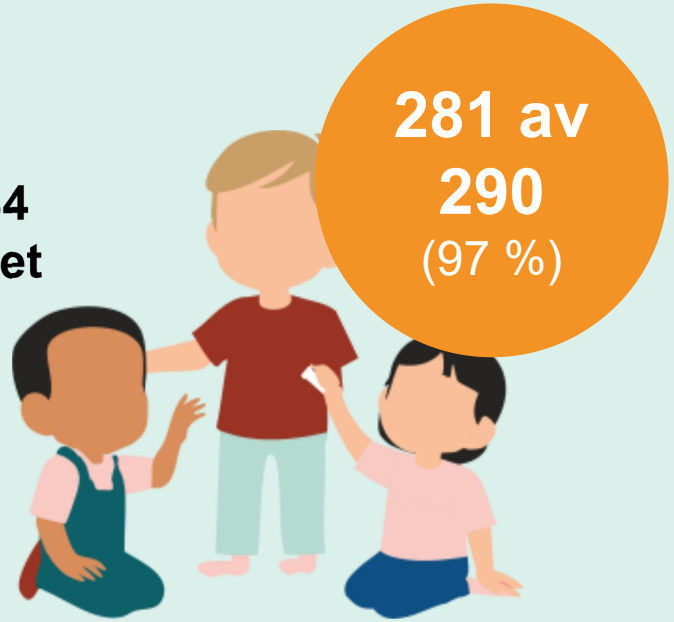

Antal förskolebarn 1-5 år

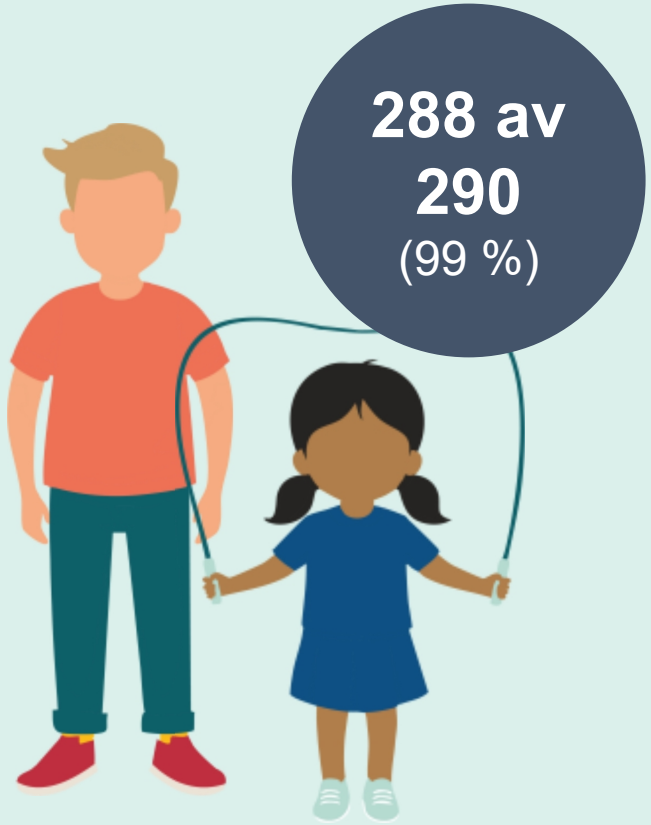

Antal grundskolebarn 6-15 år

Källa: SCB

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS DEMOGRAFI

Antalet grundskolebarn (6-15 år) minskar

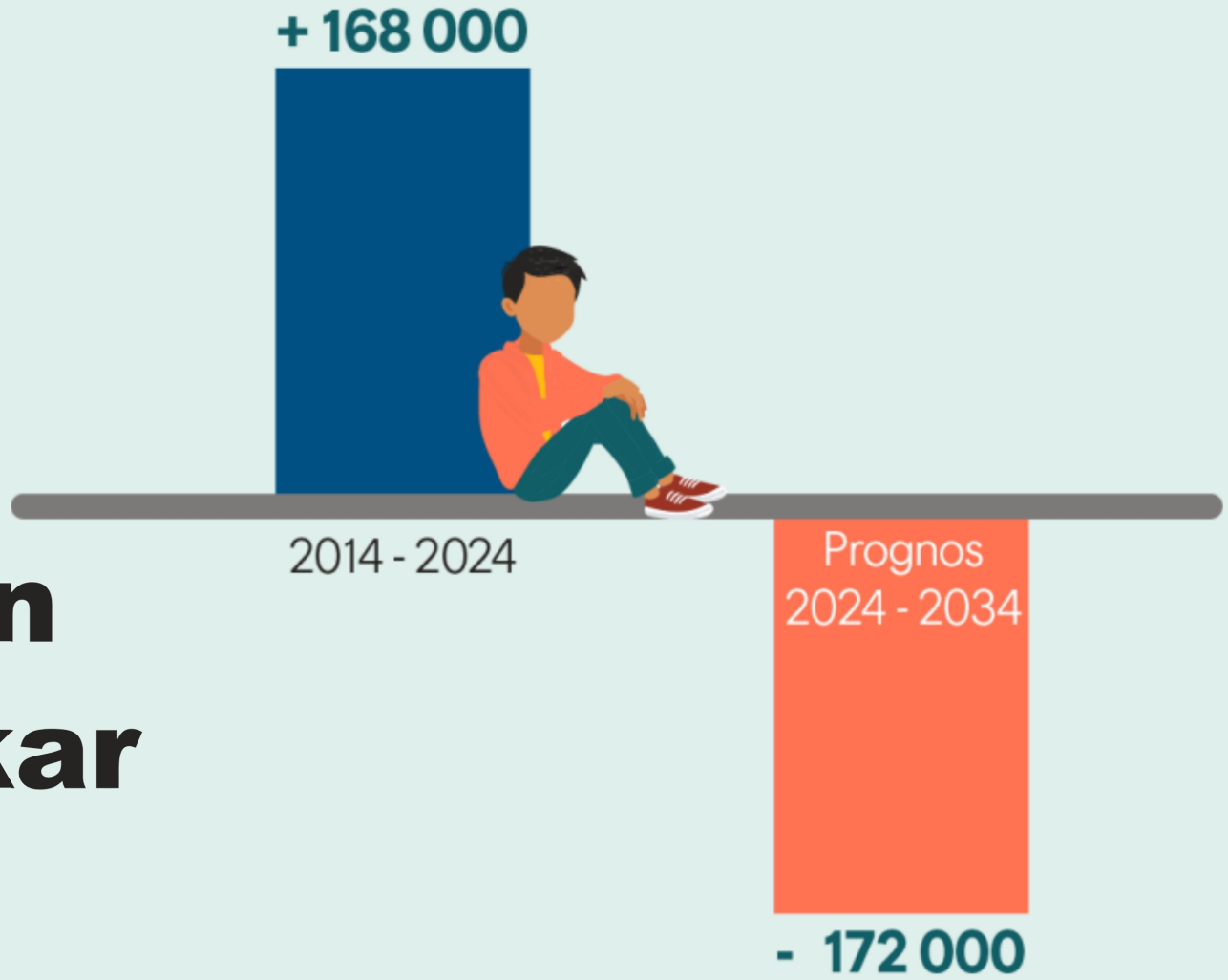

Källa: SCB

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS DEMOGRAFI

Stor skillnad i befolkningstäthet

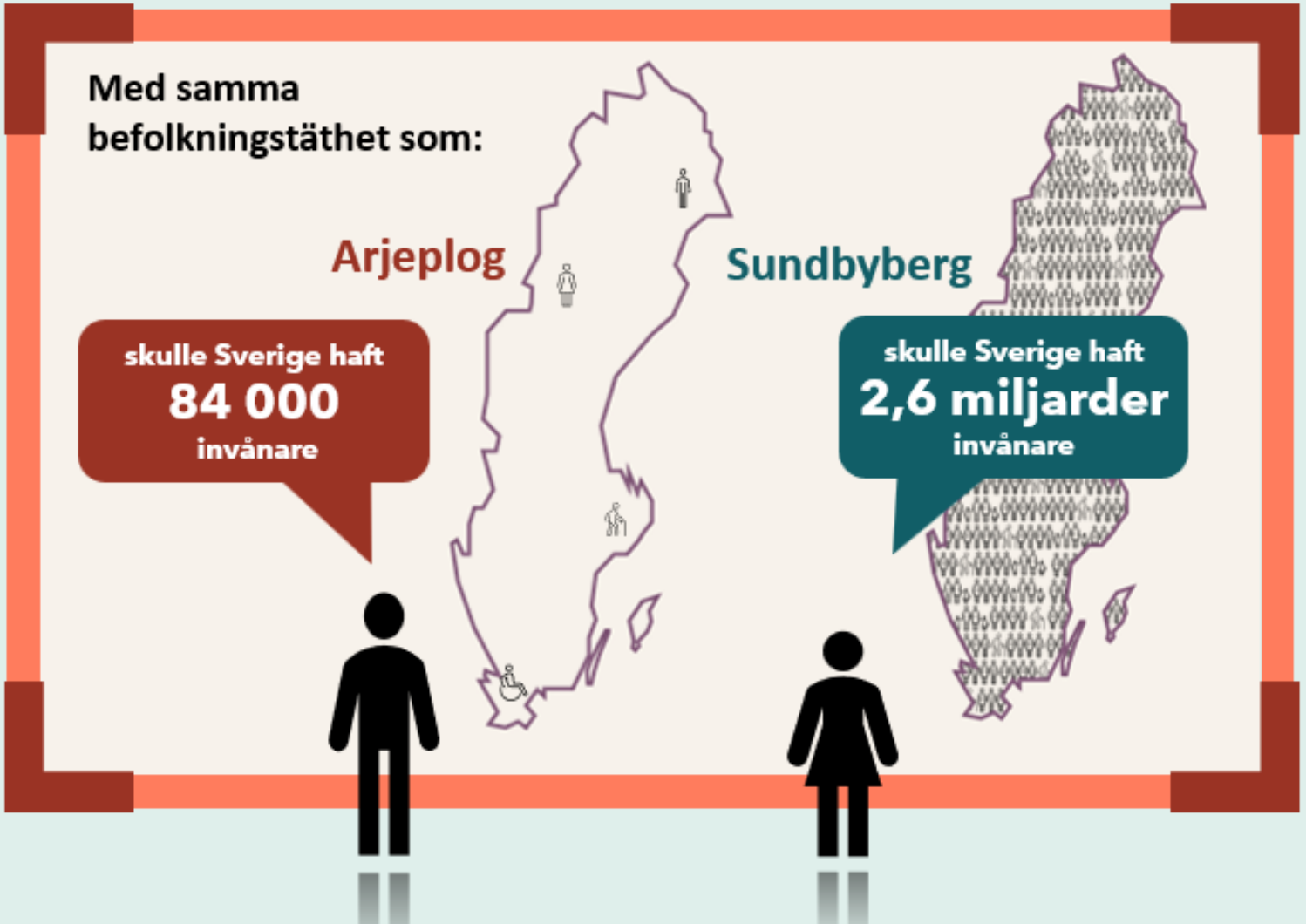

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS DEMOGRAFI

Sveriges befolkning – tre delar

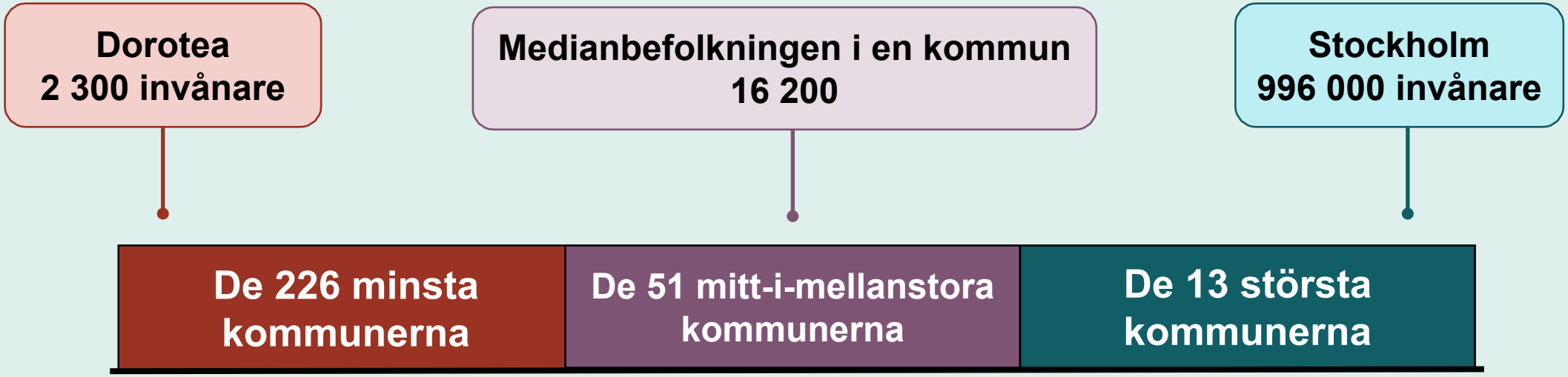

Lika många invånare i varje del

Källa: SCB

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS DEMOGRAFI

Den lilla skolan är vanligast

Läsåret 2024/25 hade hälften av Sveriges grundskolor färre än 200 elever och av dessa hade nära hälften färre än 100 elever. Den medianstora grundskolan har idag ungefär 240 elever.

Källa: Skolverket

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS DEMOGRAFI

Stor variation i lärarbehörighet

Variationerna mellan kommunerna är stora när det gäller andelen behöriga lärare. Mer än dubbelt så många lärare är behöriga i de kommuner med högst behörighet jämfört med de med lägst.

Kommunernas geografiska närhet till ett lärosäte spelar stor roll för utfallet.

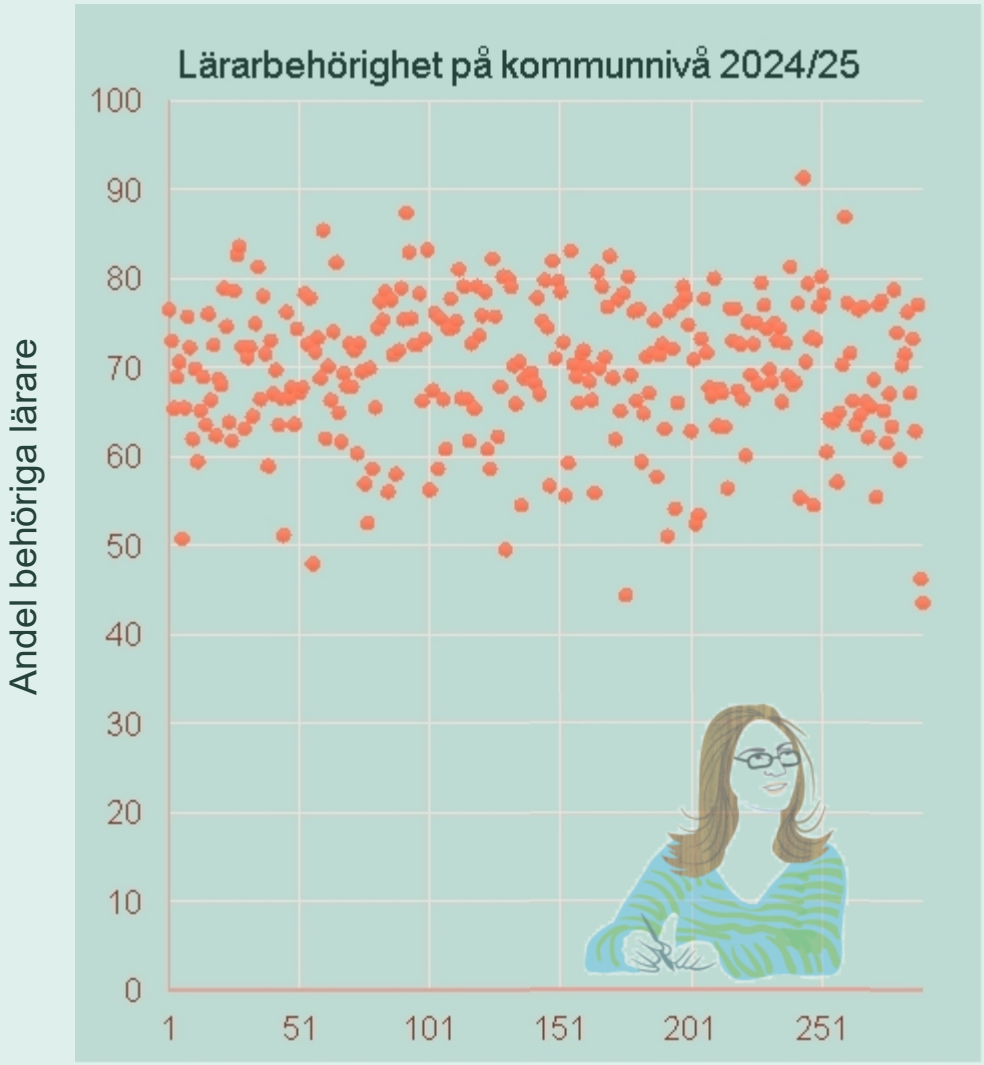

Källa: Skolverket

Sveriges Kommuner och Regioner

Skolans personal

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS PERSONAL

Visualisera resultat

Lärarna väljer att stanna

Under tioårsperioden 2015-2024 lämnade i genomsnitt 5,4% av grundskollärarna kommunsektorn per år. I jämförelse med andra stora yrkesgrupper inom svensk välfärd är det en mycket låg andel.

Andel som lämnar sin välfärdssektorn/år 2015-2024

Sjuksköterskor	13,9%
Vårdbiträden	10,5%
Personliga assistenter	9,8%
Ingenjörer	8,8%
Undersköterskor	8,3%
Tekniker	8,3%
Socialsekreterare	8,0%
Grundskollärare	**5,4%**

Källa: SKR, Personalen i välfärden

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS PERSONAL

Allt fler behöriga lärare

Nära tre av fyra lärare i kommunal grundskolan (73,4%) har idag lärarlegitimation och behörighet att undervisa i ämnet. Det är den högsta siffran på tio år.

Hos de fristående grundskolorna uppgår siffran till ungefär två av tre lärare (67%).

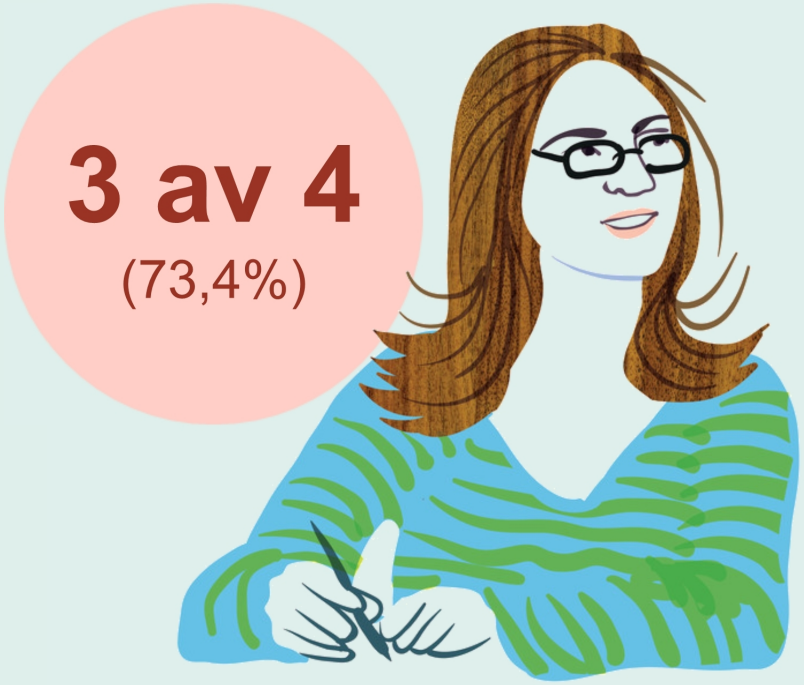

Källa: Skolverket

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS PERSONAL

Lärare och rektorer trivs i skolan

Fler än nio av tio lärare och rektorer (92%) är nöjda med sitt arbete. Synen på läraryrket har också förbättrats, fler vill stanna kvar och upplever högre status.

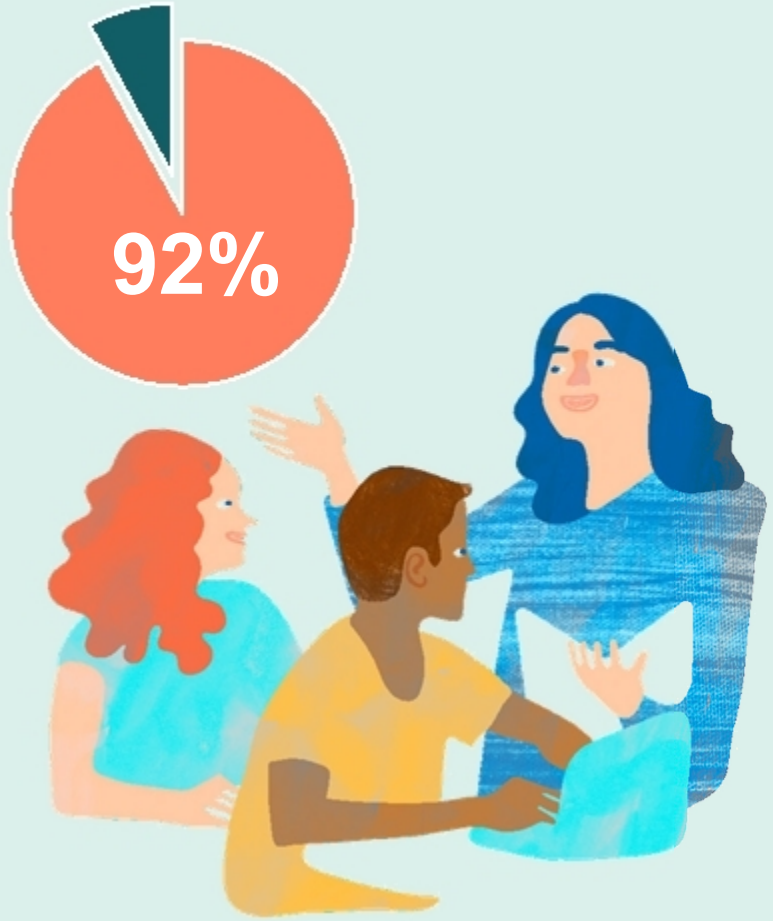

Källa: Skolverket (Talis 2024) undersökningen avser högstadiet

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS PERSONAL

Många lärare upplever stress

Drygt fyra av tio svenska lärare (44%) upplever stress i arbetet, en nivå som är oförändrad sedan 2018. Den upplevda stressen är dock lägre i Sverige än OECD-genomsnittet.

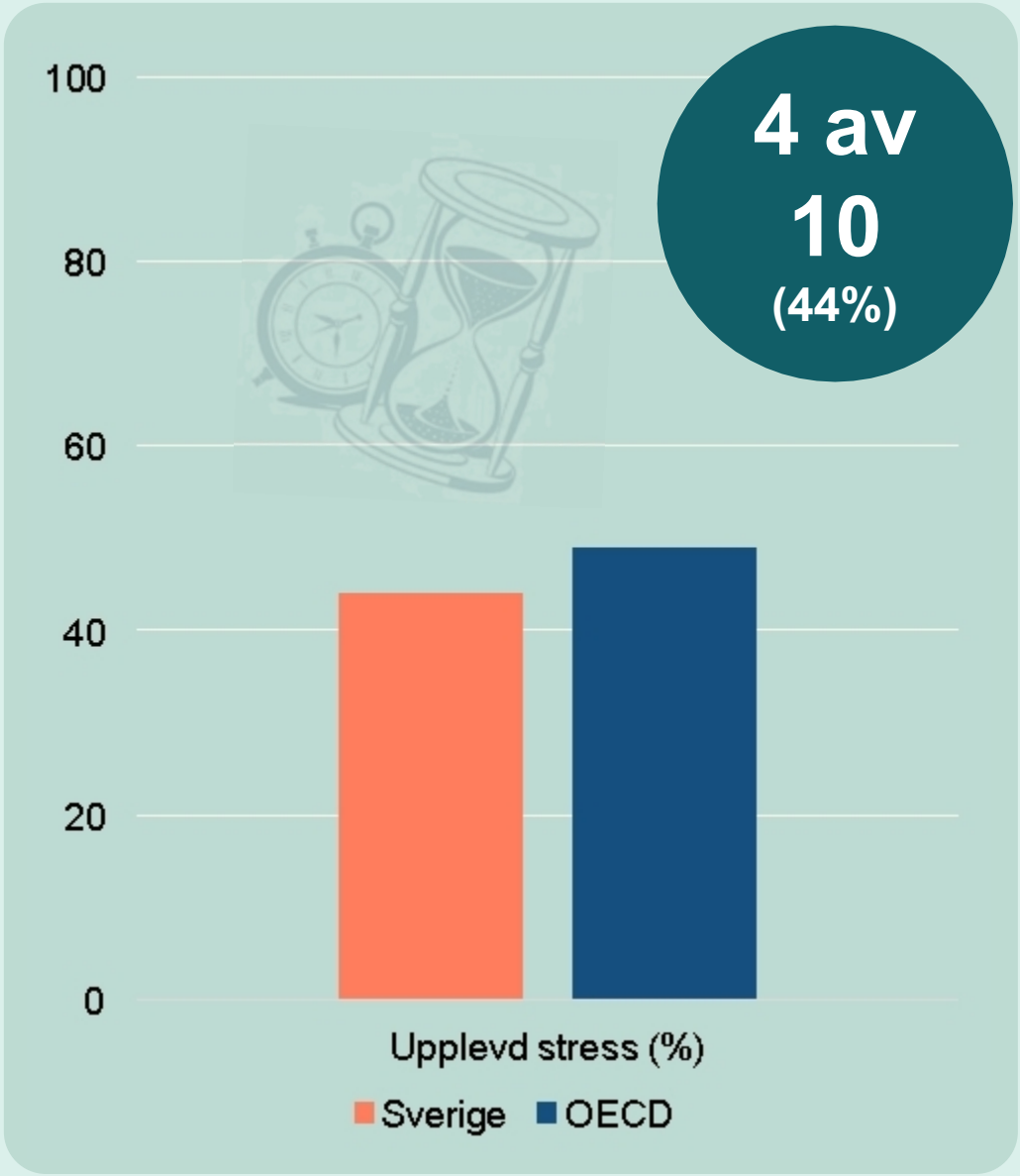

Källa: Skolverket (Talis 2024) undersökningen avser högstadiet

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS PERSONAL

Lärarna upplever ordning i fyra av fem klassrum

De flesta lärare upplever i huvudsak studiero i klassrummen. I Talis uppgav cirka 20 procent av lärarna att det var stor oordning i klassrummet. Problemen med störningar är vanligare i övriga Norden.

Resultaten styrks i Skolinspektionens skolenkät där 83% av grundskollärarna svarade att de ofta eller alltid upplever studiero.

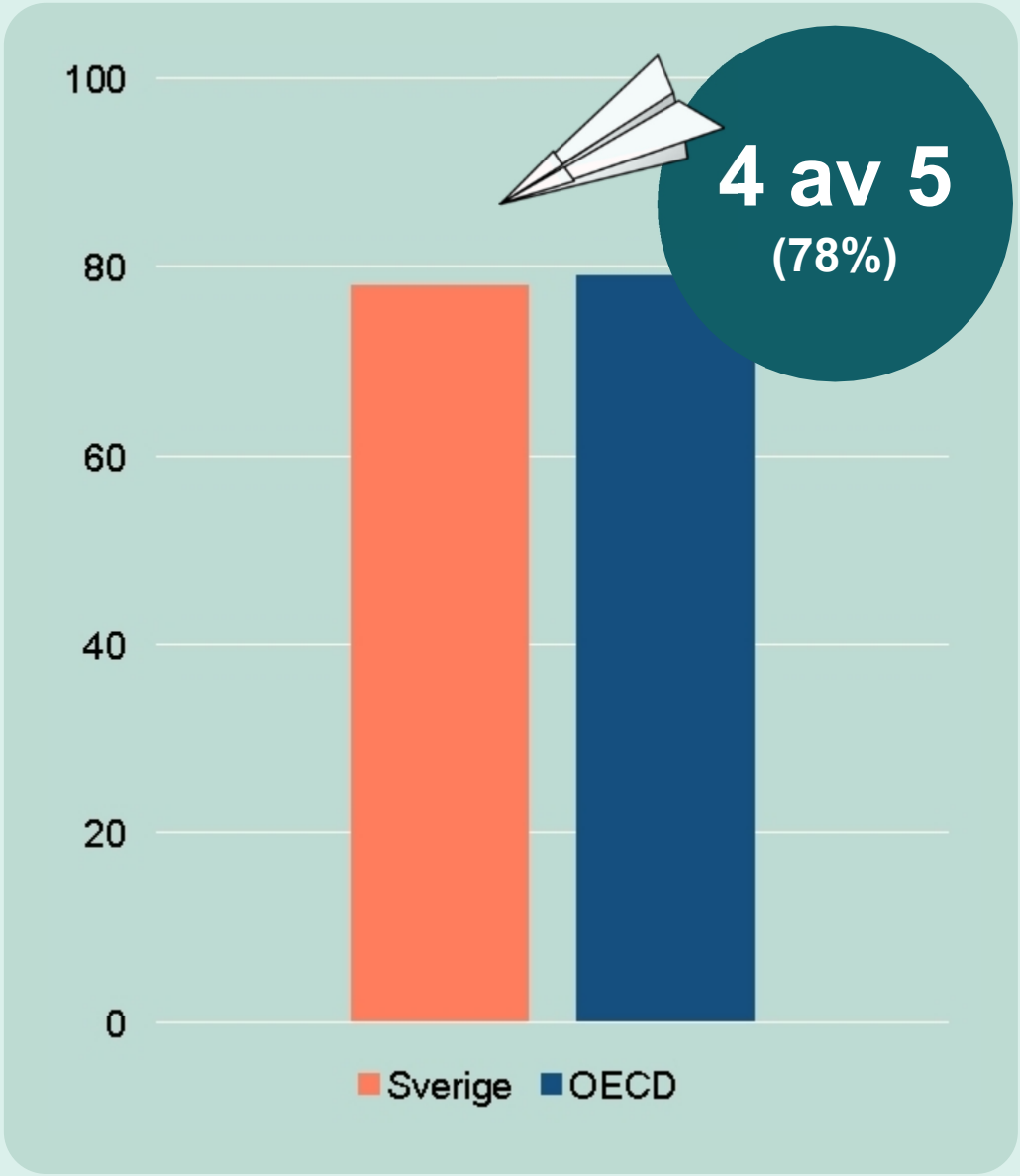

Källor: Skolverket (Talis 2024), Skolinspektionens skolenkät 2025

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS PERSONAL

Studieron förbättras, men från låga nivåer

Elevernas upplevelser av arbetsron är lägre än lärarnas. Färre än hälften av eleverna i grundskolan (fyra av tio) tycker att det ofta eller alltid är arbetsro. I gymnasieskolan upplevs studieron vara bättre – nära sex av tio elever uppger att det ofta eller alltid är arbetsro på lektionerna.

Detta innebär små förbättringar och bryter en lång nedåtgående trend.

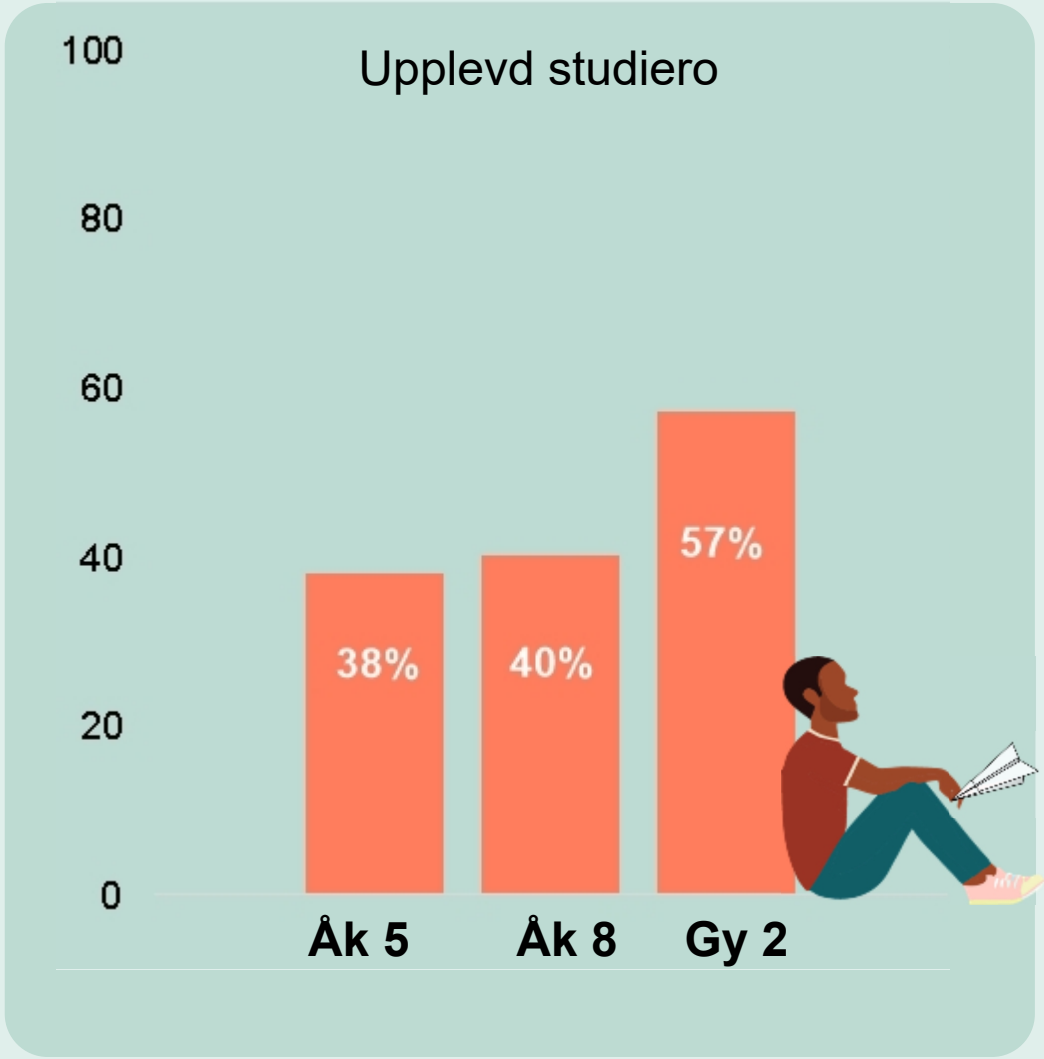

Källa: Skolinspektionen, Skolenkät 2025

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS PERSONAL

Svenska lägger mindre tid på undervisning

19 timmar (44%)

Svenska lärare har längre arbetsvecka men lägger mindre tid på undervisning än lärare i OECD. Totalt 44 procent av arbetstiden ägnas åt undervisning jämfört med OECD-snittet på 56 procent.

Källa: Skolverket (Talis 2024) undersökningen avser högstadiet

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS PERSONAL

Rektor ger lärarna bra stöd

Ungefär 85 procent av de svenska lärarna anser att deras rektor har en god arbetsrelation med personalen, har en tydlig vision för skolan och uppmuntrar till samarbete mellan lärare. Det är ungefär samma andel som genomsnittet i OECD.

Källa: Skolverket (Talis 2024) undersökningen avser högstadiet

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS PERSONAL

Rektorsomsättningen varierar

Skolverkets senaste undersökning visar att var tredje grundskola har haft samma rektor de senaste fem läsåren. Ytterligare fyra av tio skolor har haft två rektorer, det vill säga ett rektorsbyte. Tre av tio grundskolor (29%) har hög rektorsomsättning, vilket definieras som att de har haft tre rektorer eller fler under de senaste fem läsåren. Rektorsomsättningen varierar alltså mycket.

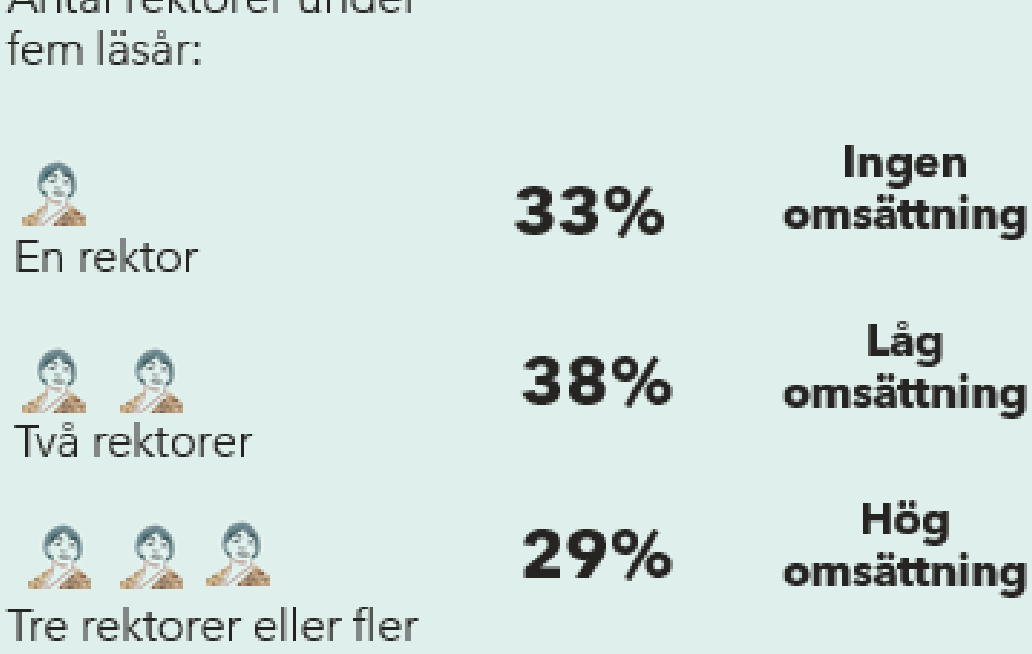

Källa: Skolverket

Sveriges Kommuner och Regioner

Skolans resultat

De allra flesta vårdnadshavare är nöjda med sitt barns skola

Tre av fyra vårdnadshavare (75%) är helt eller till stor del nöjda med sitt barns skola medan var femte vårdnadshavare (19%) till viss del är nöjda.

Endast en av tjugo vårdnadshavare (6%) är inte alls nöjd med sitt barns skola.

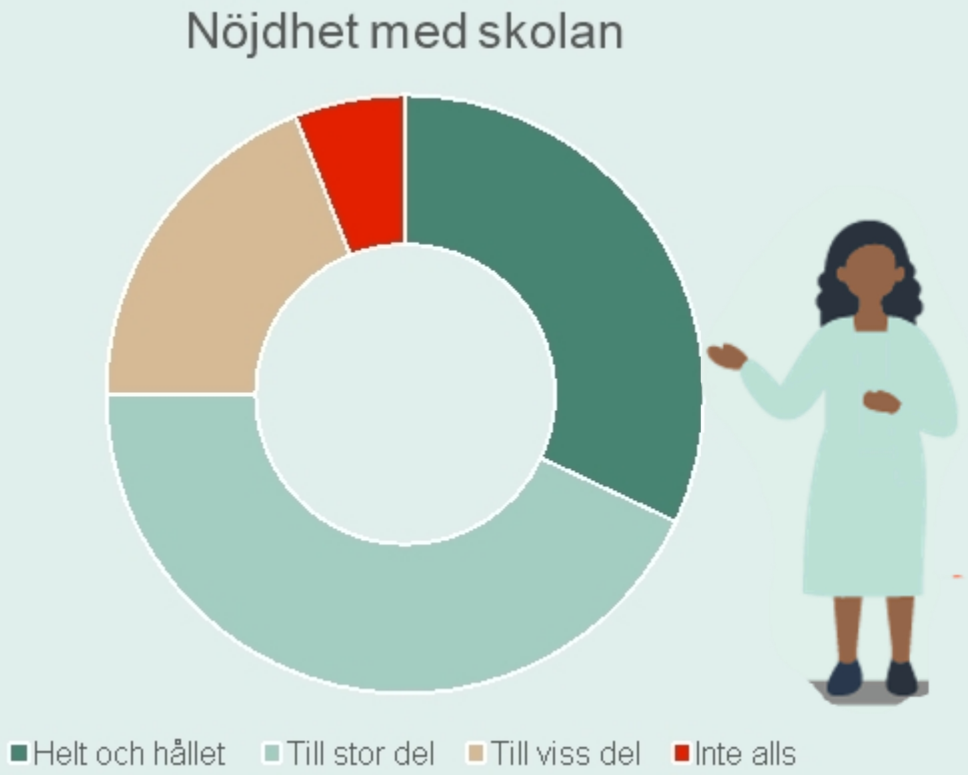

Källa: Skolinspektionen, Skolenkät 2025

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS RESULTAT

Hög upplevd trygghet, men inte för alla

I Skolinspektionens skolenkäter uppger ungefär 85 procent av eleverna att de känner sig trygga i skolan. Tryggheten är som tidigare högst i gymnasiet och lägst i högstadiet. Resultaten bryter en lång nedåtgående trend.

Ungefär 3 procent av eleverna känner sig aldrig trygga i skolan.

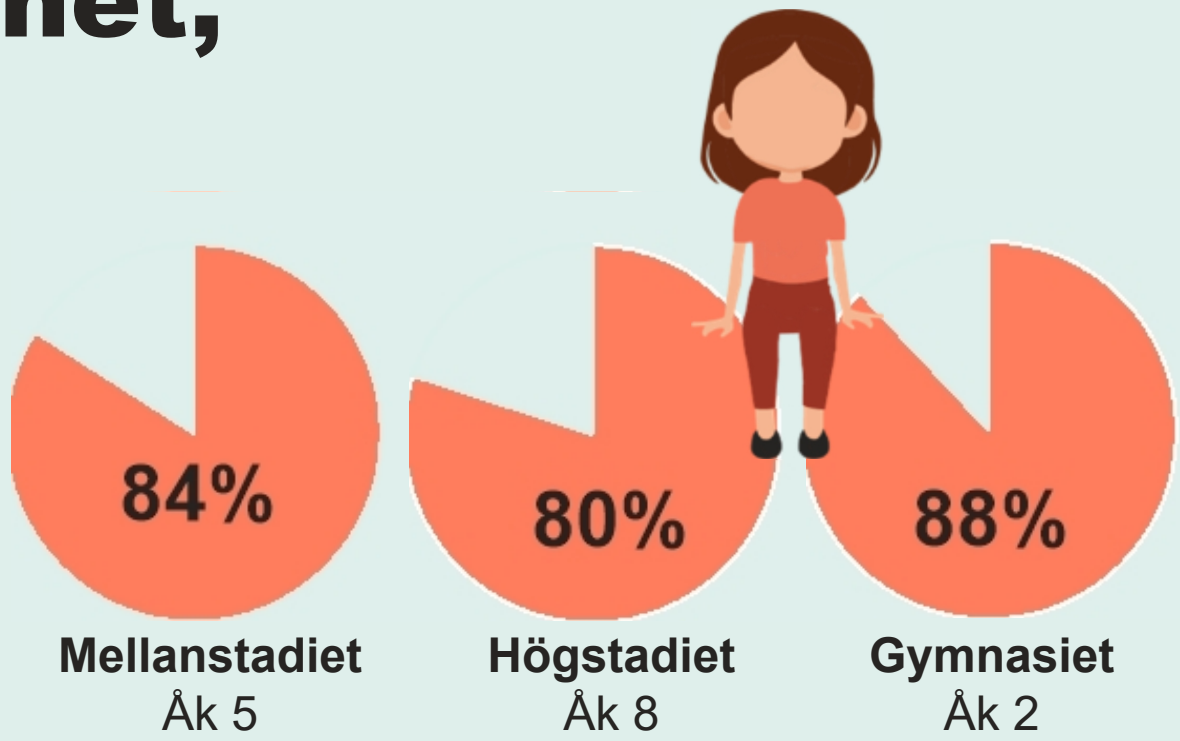

Källa: Skolinspektionen, Skolenkät 2025

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS RESULTAT

Sveriges betygssystem gör många obehöriga

I Sverige lämnar ovanligt många elever grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Genomsnittet för EU ligger strax under fem procent medan Sverige ligger fyra gånger högre. Detta trots att de svenska eleverna presterar bättre i TIMSS och PISA än i flertalet EU-länder. Skillnaden beror på hur Sveriges betygssystem är utformat.

Andel elever (%) som går ut den obligatoriska skolans sista årskurs utan fullständiga betyg.

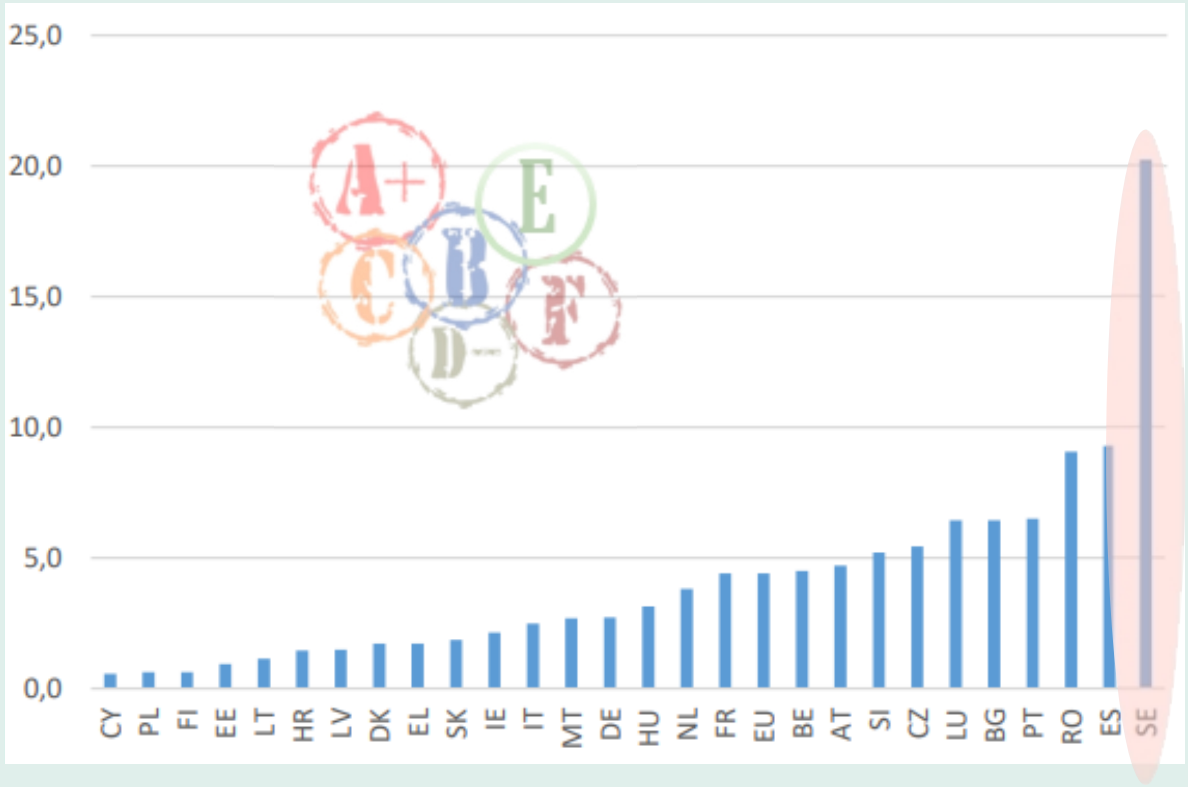

Källa: Betygsutredningen 2025:18

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS RESULTAT

Stabil betygstrend över tid, men nedgång efter pandemin

Det mått som kan följas längst bakåt i tiden är andelen elever som uppnår betygskriterierna i samtliga ämnen. Över tid har skillnaderna på nationell nivå varit mycket små under 2000-talet även om en svag nedgång kan spåras till tiden efter pandemin.

Elever som uppnår betygskriterierna i samtliga ämnen

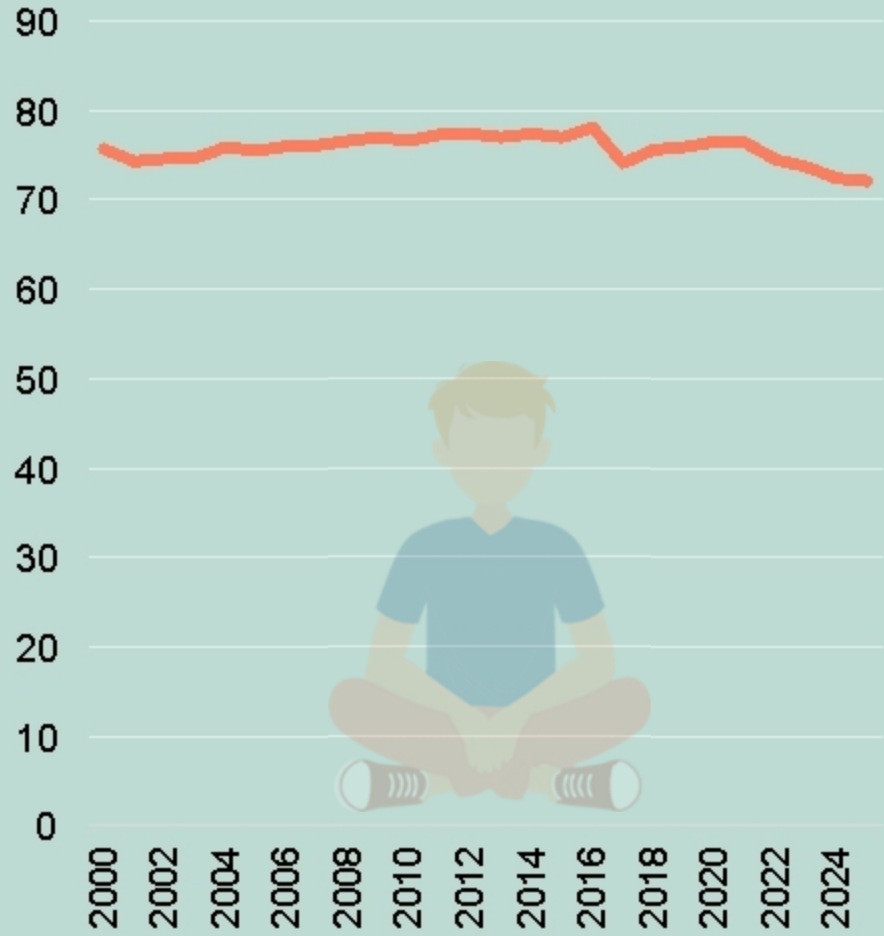

Källa: Kolada

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS RESULTAT

Föräldrarnas utbildningsnivå har störst betydelse för skolresultaten

Förädlarnas utbildningsnivå är alltjämt den faktor som påverkar svenska elevers slutbetyg i årskurs 9 mest. Skillnaden har minskat något över tid men är fortsatt påtaglig. I behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram skiljer det nästan 40 procentenheter mellan elever till låg- respektive högutbildade föräldrar.

Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram baserat på föräldrars utbildningsnivå

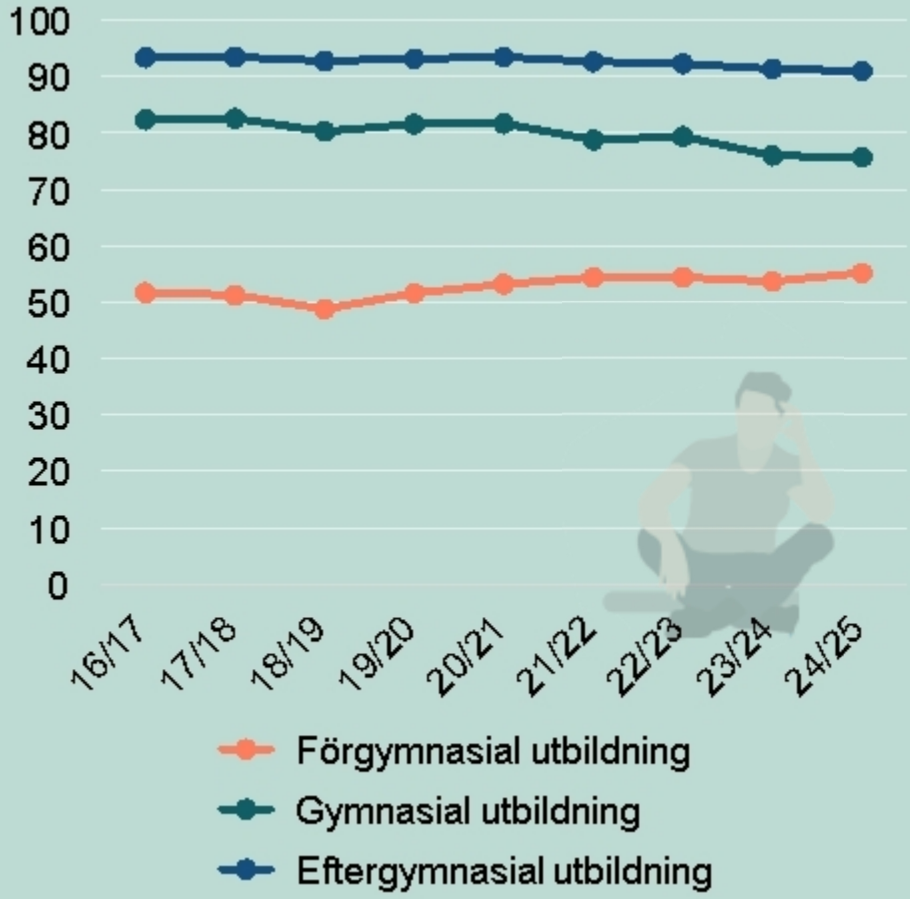

Källa: Kolada

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS RESULTAT

Minskat betygsgap när flickors resultat sjunker

Flickor har under lång tid presterat bättre än pojkar i skolan men nu pekar statistiken mot en ny trend: Könsskillnaden i skolresultat har minskat och i årskurs 9 har skillnaden aldrig varit mindre. Samma mönster syns i betygsstatistiken för årskurs 6 och i gymnasieskolan.

Behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan (%)

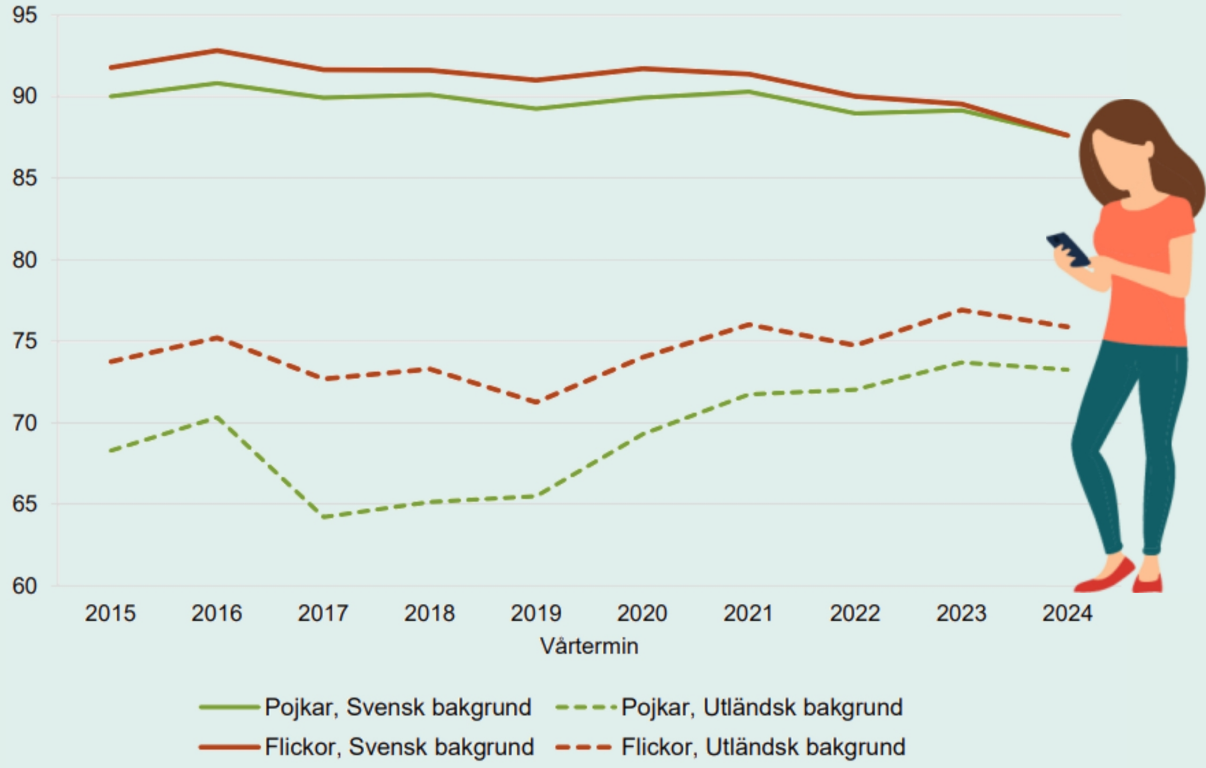

Källa: Skolverket

Sveriges Kommuner och Regioner

SKOLANS RESULTAT

Skolfrånvaro – ett växande problem

Skolverkets senaste kartläggningar visar att den totala frånvaron är högre nu än innan pandemin. Det gäller samtliga årskurser i grundskolan.

Frånvaron ökar med varje årskurs och är som högst i årskurs 9 där mer än var tredje elev har minst 15 procents frånvaro.

Källa: Skolinspektionen, Skolenkät 2025

Sveriges Kommuner och Regioner

Kunskapsmätningar

Sveriges Kommuner och Regioner

Pisa-resultatet: ”En kunskapskollaps”

AFTONBLADET
MÅNDAG 3 MARS 2025
Dagens namn: Gunborg, Gunvor
START SPORT PLUS UPPTÄCK NÖJE TIPSA KULTUR LEDARE
Nyheter
Vuxna svenskar briljerar i globalt kunskapstest

Svenska [illegible]det
Nyheter Näringsliv Kultur Ledare Debatt Livet eSvD
[illegible]darredaktionen
Har vi en läskris i Sverige?

Svenska elever [illegible] sämre visar PIRLS – [illegible]erket bekymrade

Dagens Samhälle
Glädjebesked: Unikt mattelyft för svenska elever
Publicerad: 4 december 2024, 11:58

Svenska elever näst bäst i samhälls- och demokratifrågor

Sveriges Kommuner och Regioner

KUNSKAPS-MÄTNINGAR

PIRLS

- Mäter läsförmåga och attityder till läsning i årskurs 4.
- I den senaste undersökningen från 2021 placerade sig de svenska eleverna på en sjundeplats av 65 deltagande länder.

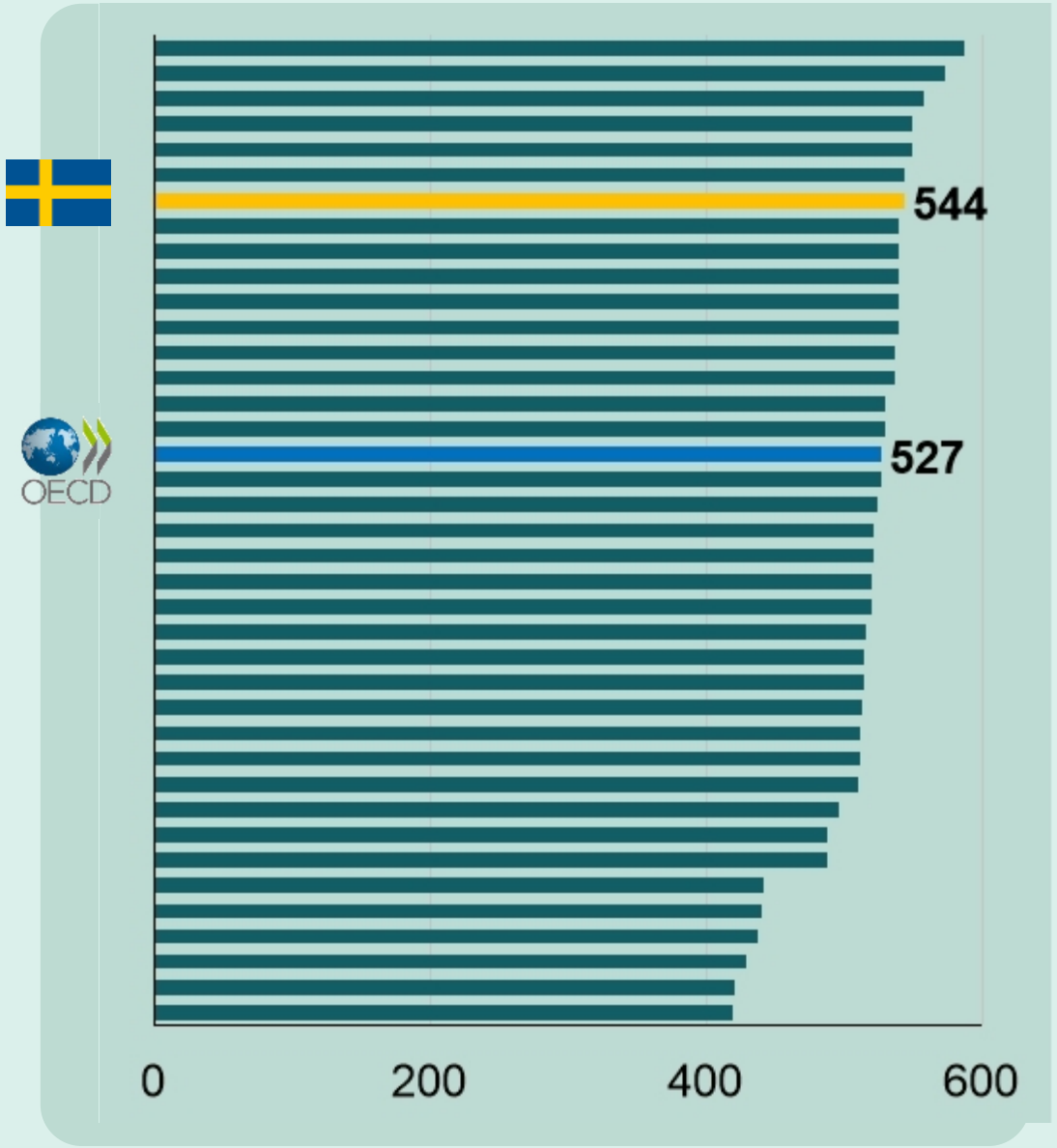

Källa: IEA

ICCS

- Mäter och undersöker kunskaper, attityder och engagemang i medborgar-, demokrati- och samhällsfrågor för elever i årskurs 8.
- I den senaste undersökningen från 2023 placerade sig de svenska eleverna på en andraplats av 22 deltagande länder.

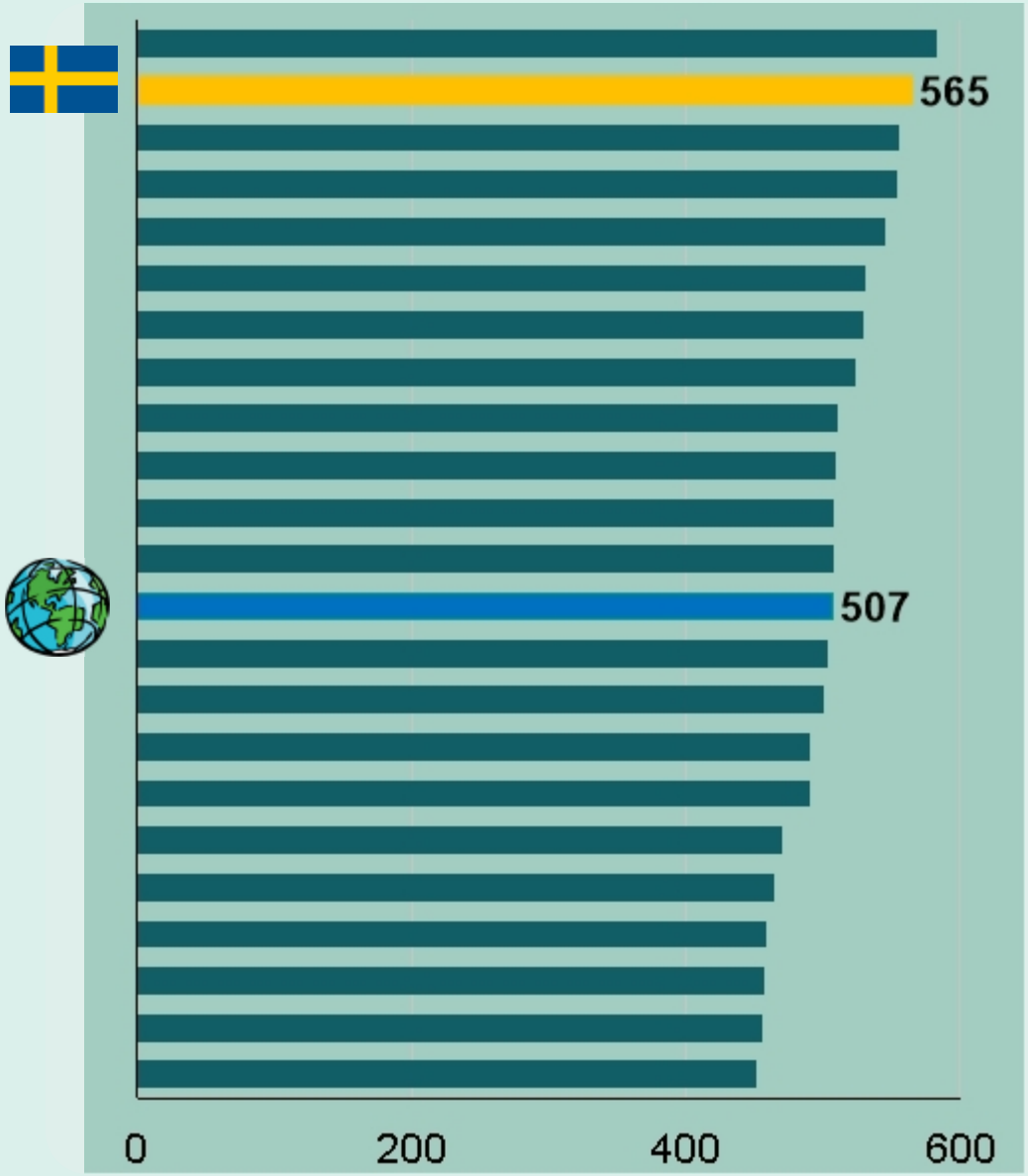

Källa: IEA

ICCS

Oavsett elevernas bakgrund presterade elever i Sverige bättre än det internationella genomsnittet för respektive elevgrupp. Svenska elever var även bäst i Norden för första gången i ICCS.

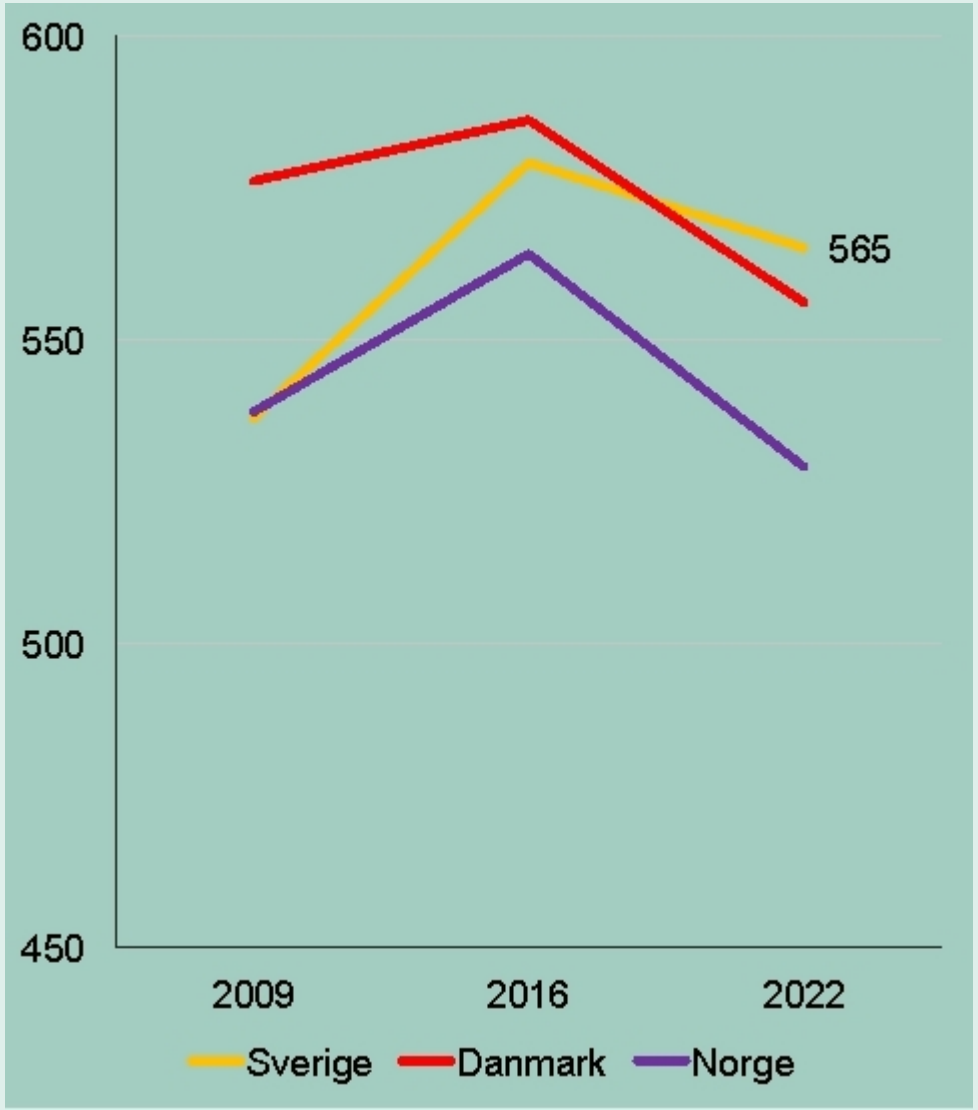

Källa: Skolverket

TIMSS

Mäter och undersöker kunskaper i och attityder till matematik och naturvetenskap i årskurs 4 och årskurs 8.

I matematik presterade de svenska eleverna år 2023 som genomsnittet för deltagande EU-- och OECD--länder i årskurs 4 och övergenomsnittet i årskurs 8.

I naturvetenskap presterade de svenska eleverna över genomsnittet i både årskurs 4 och 8.

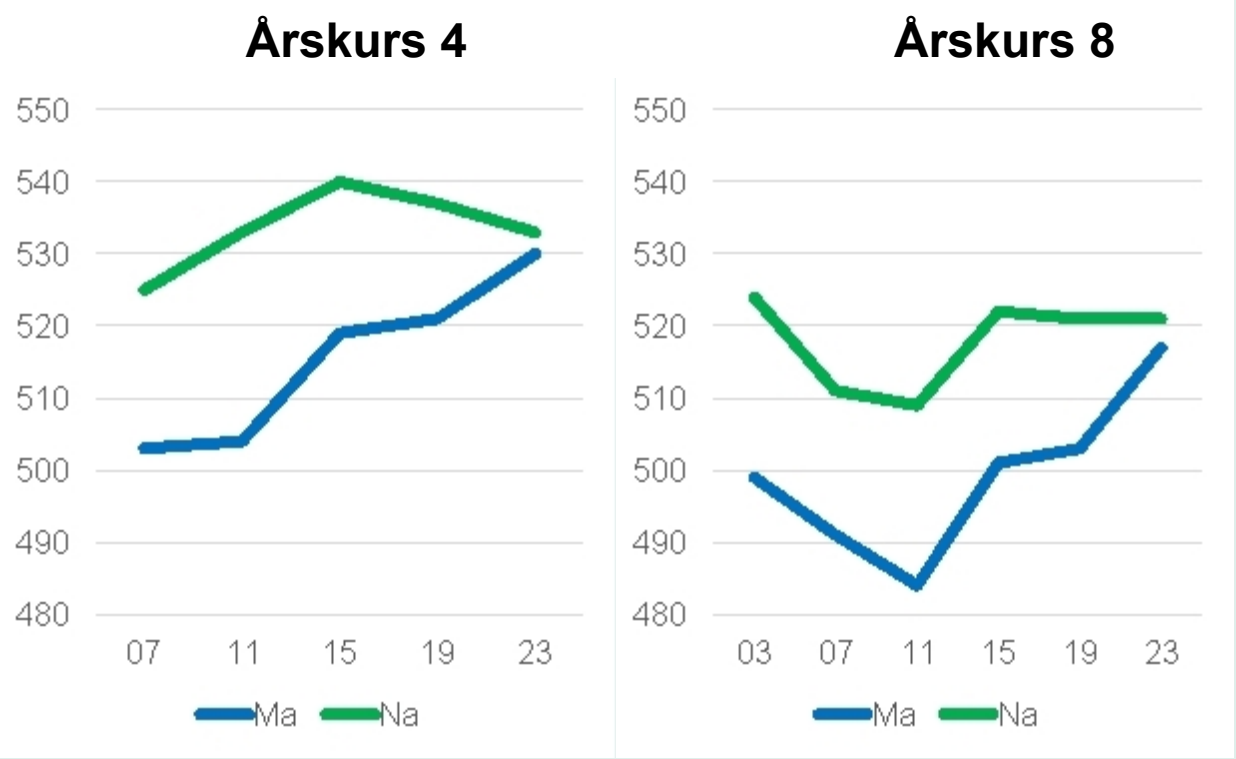

Källa: IEA

Sveriges Kommuner och Regioner

KUNSKAPS-MÄTNINGAR

PISA

PISA undersöker 15-åringars kunskaper i matematik, läsförståelse och naturkunskap.

I den senaste undersökningen från 2022 placerade sig de svenska eleverna strax över OECD-genomsnittet i samtliga tre delområden och på en hopräknad 19:e plats av 81 deltagande länder/regioner.

Källa: OECD

PISA – Matematik

Matematik var huvudämne för undersökningen 2022. Här hade andelen lågpresterande elever ökat i Sverige samtidigt som andelen högpresterande minskat.

Noterbart är att PISA genomfördes år 2021 mitt under pandemin. Det gör att resultaten är vanskliga att jämföra med tidigare års undersökningar.

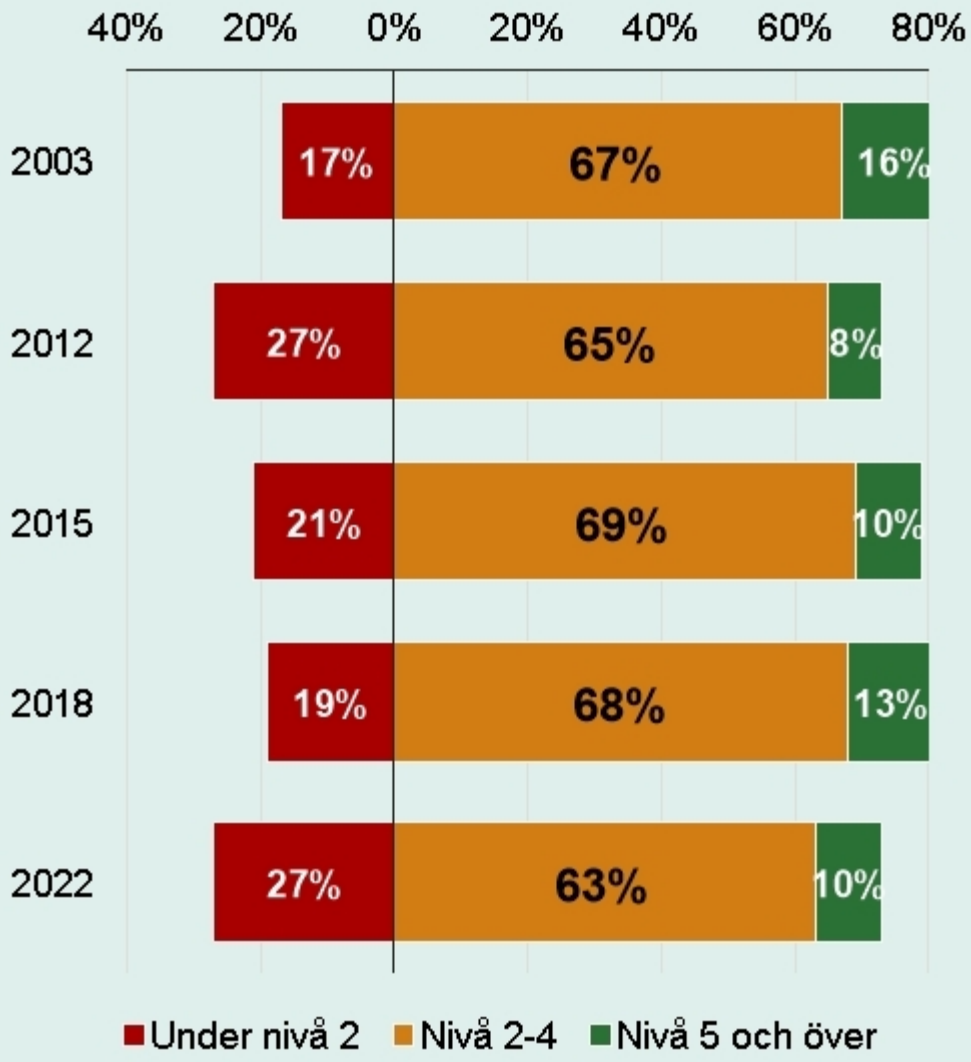

Källa: Skolverket

PISA – Matematik

I den senaste undersökningen följer Sverige samma mönster som övriga länder med tydligt försämrade resultat. OECD menar i sin analys att den generella nedgången tyder på en pandemieffekt. Den här bilden visar utvecklingen i matematik.

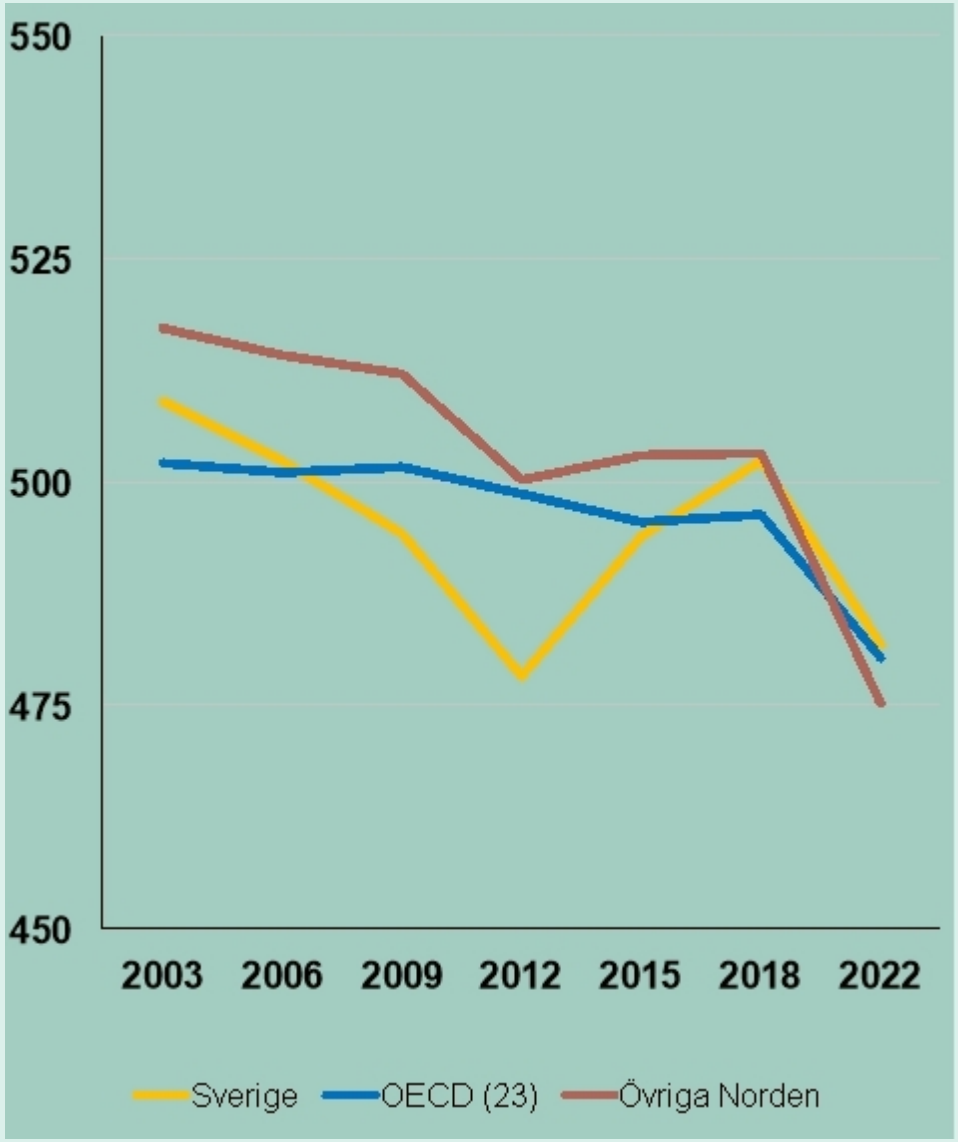

Källa: Skolverket

Sveriges Kommuner och Regioner

KUNSKAPS-MÄTNINGAR

PIAAC

Mäter vuxnas färdigheter i att läsa, räkna och lösa problem och kan därför sägas vara ett mått på det livslånga lärandet.

I den senaste undersökningen från 2023 placerade sig svenska vuxna på tredjeplats i samtliga tre delområden.

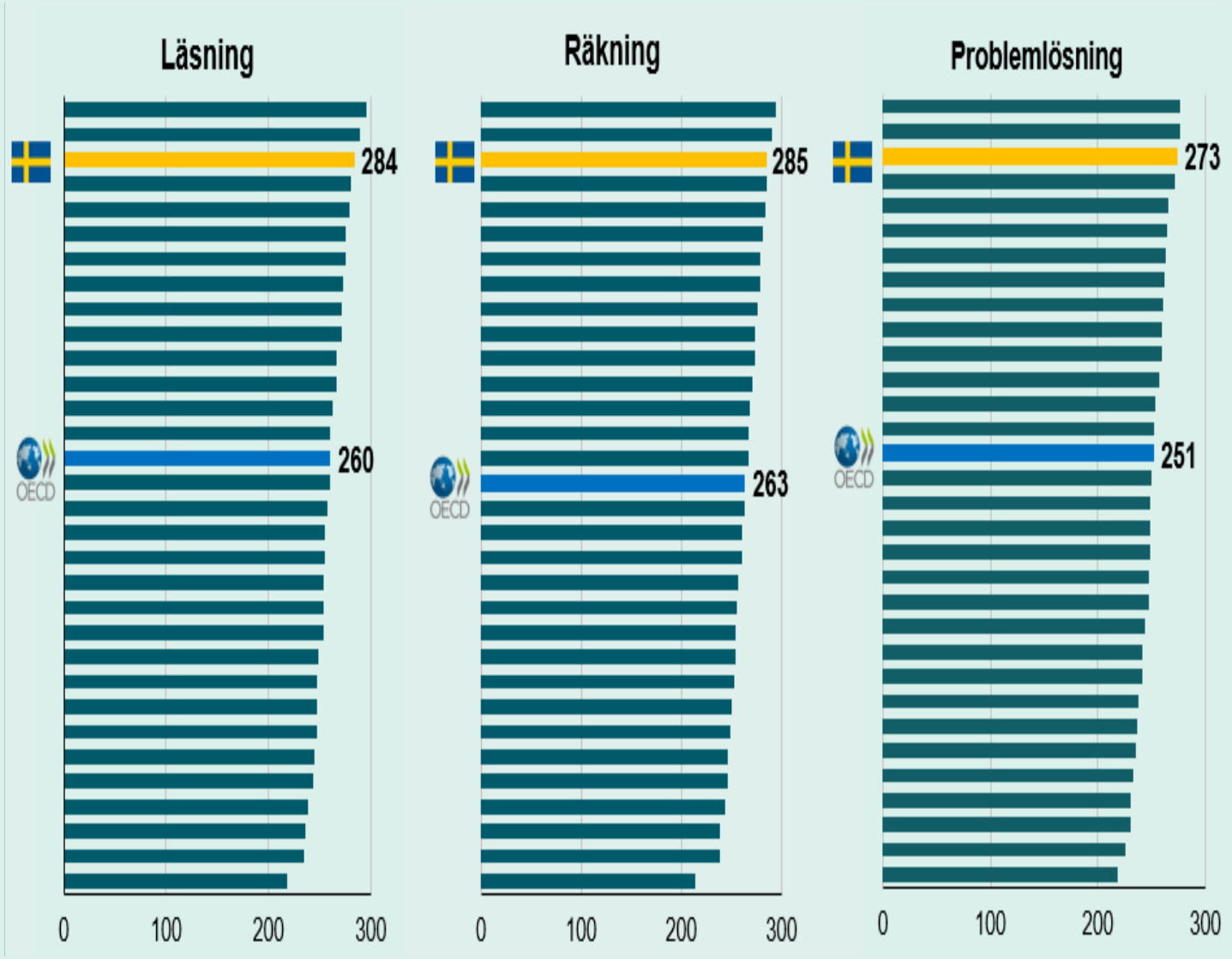

Källa: SCB

Sveriges Kommuner och Regioner

KUNSKAPS-MÄTNINGAR

Vad får vi syn på?

- Svenska elevers resultat ligger genomgående över EU/OECD-genomsnitten, ett bra betyg för den svenska skolan
- Försämrad likvärdighet och ökade skillnader i resultat mellan grupper av elever
- De allra flesta länder har försämrade resultat efter pandemin

